

Sprawozdanie

Komisji budżetowej z przedłożenia Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszków krajowych za rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 4. stycznia b. r. przekazał Wysoki Sejm Komisji budżetowej do zdania sprawy przedłożone przez Wydział kraj. zamknięcia rachunków funduszków krajowych za r. 1893.

Fundusze te rozpadają się na dwa główne działy:

- A) fundusze budżetem objęte i
- B) fundusze budżetem nieobjęte.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje dział A., to jest fundusze budżetem objęte. Fundusze samoistne budżetem nieobjęte, jak również zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego miast, będzie przedmiotem osobnych sprawozdań.

Fundusze objęte niniejszem sprawozdaniem, dzielą się na 3 części, a mianowicie:

1. fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu,
2. fundusze dotowane ze skarbu krajowego i
3. fundusze samoistne budżetem objęte.

We formie zamknięć żadna nie nastąpiła zmiana zasadnicza. Wydział krajowy stosował się ściśle do uchwał sejmowych z dnia 14. października 1878 i z dnia 21. grudnia 1885, jak również do uwag Komisji budżetowej w poprzednich sprawozdaniach zawartych.

Co do formy w jakiej odbywa się druk zamknięcia rachunkowego, Komisya budżetowa przyjęła do zatwierdzającej wiadomości oświadczenie Wydziału krajowego o zamierzonych zmianach, zdążających do uproszczenia i uszczuplenia zbytnej objętości tych druków bez uszczerbku dla jasności i dokładności rachunków. Komisya budżetowa zauważa również, że zamknięcia rachunków pozycyi zawierającej fundusz dyspozycyjny dla Wydziału krajowego mogłoby być drukowane nie tak obszernie i nie tak szczegółowo.

Po tych wstępnych uwagach przystępujemy do pierwszej części naszego zadania to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków Funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu.

Uchwałą finansową z d. 27. września 1892. ustanowił Wys. Sejm wydatki funduszu kraj. w ściślejszem znaczeniu na kwotę 5,791.059 zł. w wydatkach zwyczajnych i 795.846 zł. w wydatkach nadzwyczajnych. Ogół więc wydatków podług uchwalonego na r. 1893 budżetu wynosić miał 6,586.905 zł. Dochody funduszu krajowego wraz z dodatkiem do podatków wynosić miały 5,052.937 zł., tak że niedobór budżetowy wynosił 1,533.968 zł. Dla pokrycia tego budżetowego niedoboru upoważnił Wys. Sejm Wydział kraj. do zaciągnięcia pożyczki do wysokości 1,534.000 zł. lub korzystania z nadwyżek kasowych w razie przeprowadzenia w ciągu roku 1893 konwersyi pozostałej reszty długu indemnizacyjnego.

Na dodatkowej sesyi z r. 1893 uchwalił Wys. Sejm w kwietniu i maju tegoż roku kredyty dodatkowe w ogólnej kwocie 153.945 zł. a jako dodatkowe pokrycie niedoboru budżetowego który wskutek kredytów dodatkowych podniósł się do kwoty 1,687.913 zł. przeznaczył Wys. Sejm pozostałość z rachunków z roku 1892 w kwocie 237.486 złr. i dodatkowy dochód z kwatery żandarmeryi w kwocie 3.446 zł. razem kwotę 240.932 zł. przez co niedobór budżetowy zredukowany został do kwoty 1,446.981 zł. a gdy uchwałą sejmową z dnia 28. września 1892 przyzwoloną została kwota 1,534.000 zł., okazuje się że właściwie budżet na r. 1893 wraz z dodatkowymi kredytami i dodatkowym pokryciem wykazywał nadwyżkę dochodów w kwocie 87.019 zł.

Przedłożone przez Wydział krajowy zamknięcie rachunków za r. 1893. wykazuje wyniki rzeczywiste następujące:

Wydatki rzeczywiste wynosiły 7,817.244 zł. czyli więcej niż preliminowano w budżecie wraz z kredytami dodatkowymi o 1,076.394 zł., a dochody rzeczywiste przyniosły 9,489.072 zł. czyli więcej niż preliminowano w budżecie wraz z dodatkowym pokryciem o 2,661.203 zł. Z porównania rzeczywistych dochodów z rzeczywistymi wydatkami okazuje się nadwyżka dochodów w kwocie 1,584.809 zł., a gdy ostateczny rezultat budżetowy wykazywał nadwyżkę dochodów w kwocie 87.019 zł. przeto podług zamknięcia rachunków wynik rzeczywisty był korzystniejszym od budżetu o 1,497.790 zł. Znaczne te różnice między uchwalonym budżetem a zamknięciem rachunków powstały wskutek przeprowadzonej w r. 1893 konwersyi pozostałego długu indemnizacyjnego co umożliwiło Wydziałowi krajowemu przelanie nadwyżek dochodów b. funduszy indemnizacyjnych do funduszu krajowego i użycie części tych nadwyżek, o ile były płynne na spłatę niektórych dawniejszych długów funduszu krajowego.

Chcąc mieć jasny pogląd na rzeczywiste wyniki finansowej gospodarki funduszu krajowego w r. 1893, należy wyłączyć tak z działu dochodów jak i z działu wydatków cyfry mające źródło swoje w przeprowadzonej konwersyi, a więc z działu dochodów kwotę powstałą z przelania do funduszu krajowego nadwyżki dochodów b. funduszy indemnizacyjnych, a z działu wydatków tę część tych nadwyżek, które w r. 1893 użyte zostały na spłacenie dawniejszych długów funduszu krajowego.

W ten sposób zestawiony wynik rzeczywisty był następujący:

wydatki rzeczywiste wynoszą podług zamknięcia rachunków	7,817.244 zł.
a po potrąceniu spłaconych nad budżet z rubr. XIV. pożyczek z lat dawniejszych:	
a) funduszowi propinacyjnemu	650.000 zł.
b) „ policyi krajowej	132.859 „
c) pożyczki krajowej w r. 1885	253.600 zł.
po strąceniu budżetem uchwalonych	5.300 zł. 248.300 zł. 1,031.159 zł.
pozostają rzeczywiste wydatki funduszu krajowego	6,786.085 zł.
Dochody wykazane w zamknięciu rachunków wynoszą	9,489.072 zł.
a po strąceniu nadwyżki indemnizacyjnej budżetem nieobjętej	2,713.385 „
pozostaje jako dochód funduszu krajowego kwota	6,775.687 zł.
a rzeczywisty niedobór wynosi	10.398 zł.
budżet przewidywał nadwyżkę dochodów w kwocie	87.019 zł.
przeto rzeczywisty wynik był niekorzystniejszy o	97.417 zł.

Cyfrowy powód tego niekorzystnego wyniku leży w większych niż preliminowano wydatkach w niektórych pozycjach i rubrykach działu wydatków i w mniejszych niż preliminowano dochodach w niektórych pozycjach i rubrykach działu dochodów funduszu krajowego. Różnice te uzasadnione będą poniżej przy omawianiu poszczególnych rubryk i pozycji dochodów i wydatków.

Merytorycznie zaś wyniku tego niekorzystnym nazwać nie można, a to z następującego powodu: Rok 1893 jest pierwszym, w którym rok budżetowy o 3 miesiące skróconym został — z 18 miesięcy na miesiący 15. — Z tego powodu przewidywano znaczne obniżenie wpływów z dodatków do podatków, a na pokrycie tego ubytku miała posłużyć znaczna stosunkowo pozostałość z r. 1892, która jako dodatkowe pokrycie przeniesioną została na r. 1893, a nie jak kazała praktyka i reguła budżetowa na r. 1894. Istotnie też nastąpiło zniżenie wpływów z dodatków do podatków, wprawdzie nie w takiej wysokości, jaką przewidywano w czasie narad nad skróceniem roku budżetowego, ale w kwocie w każdym razie wyższej od wykazanego powyżej niekorzystnego wyniku, bo wynoszącej 121.784 złr.

Poniżej szczegółowo omawiać będziemy rubryki i pozycje, wydatków i dochodów, wykazujące w rzeczywistej wynikłości znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem, tutaj jednak już zaznaczamy, że Wydział krajowy, uzasadniając te różnice, przytoczył powody, dla których wynik rzeczywisty był większy lub mniejszy od preliminowanej kwoty. Komisja budżetowa badała podane przez Wydział krajowy powody, a przy niektórych pozycjach zażądała bliższych wyjaśnień, szczegółowych rachunków i wykazów i na tej podstawie opiera swoje w toku niniejszego sprawozdania czynione uwagi.

W y d a t k i.

Wykazaliśmy powyżej, że uchwalona w budżecie wydatki miały wynosić: w dziale wydatków zwyczajnych (wraz z kredyt. dodatkowymi) 5,945.004 zł. w dziale wydatków nadzwycz. 795.846 zł., tak że ogół wydatków miał wynosić 6,740.850 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatki zwyczajne 7,019.312 zł. nadzwyczajne 797.932 zł., a ogół wydatków rzeczywistych wynosił 7,817.244 zł. Z porównania wydatków budżetowych z rzeczywistymi okazuje się, że w wydatkach zwyczajnych wydano więcej niż preliminowano o 1,074.308 zł. w wydatkach nadzwyczajnych o 2.086 zł. a ogół wydatków rzeczywistych był większym od preliminowanych o 1,076.394 zł.

Szczegółowe badanie poszczególnych rubryk tego działu, wykazuje, że w rubr. I., V., VIII., X., XI, XII., XIII. i XVI. wydano ogółem mniej niż preliminowano o 102.463 zł. zaś w rubr. II., III., IV., VII., IX., XIV., XV. i XVII. wydano więcej niż preliminowano o 1,178.785 zł. Z porównania tych dwóch cyfr okazuje się ogólny wydatek większy niż preliminowano o kwotę 1,076.394 zł. jak powyżej wykazano.

Dla lepszego przeglądu przejdziemy najprzód rubryki wykazujące wydatki rzeczywiste mniejsze od preliminowanych.

Rubr. I. „Koszta reprezentacyi kraju“. Rubryka ta w obu swoich działach A. „Sejm krajowy“ i B. „Wydział krajowy“ wykazuje wydatki mniejsze od preliminowanych. W pierwszym o 12.974 zł. (zamiast preliminowanego 71.446 zł. wynosił wydatek rzeczywisty tylko 58.472 zł.) a w dziale drugim o 1.137 zł. (rzeczywiste wydatki 35.863 zł. zamiast preliminowanych 37.000 zł.)

Krótsze trwanie ogólnej sesji sejmowej, nieczęste powoływanie zastępców członków Wydziału, spowodowały głównie te różnice.

Rubr. V. „Wydatki sanitarne“. Budżet na r. 1893. po raz pierwszy preliminował w tej rubryce kwotę 9.500 zł. tytułem ryczałtu na obowiązkowe koszta podróży lekarzy okręgowych. Z tego tytułu wydano zaś tylko 3.013 zł. czyli mniej o 6.487 zł. a to z powodu, że przy końcu r. 1893. było obsadzanych tylko 13 posad lekarzy okręgowych, podczas gdy budżet przewi-

dywał obsadzonych posiad . . . Kwota 927 zł. wydana ponad preliminarz z poz. 37. tej rubryki na $\frac{1}{3}$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych, znajduje uzasadnienie w niestałości tego rodzaju wydatków, likwidowanych na podstawie rachunków przekładanych przez Namiestnictwo.

Rubr. VIII. „Utrzymanie pomników historycznych,“ wykazuje wydatek rzeczywisty nieznacznie bo o 216 zł. mniejszy od preliminarza i nie wymaga bliższego omówienia.

Rubr. X. „Drogi krajowe“. W rubryce tej prelinowano na wszystkie działy 879.201 zł. w wydatkach zwyczajnych a 73.000 zł. w wydatkach nadzwyczajnych. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje wydatki zwyczajne 863.890 zł. i 71.096 zł. nadzwyczajne. Wydano więc mniej niż prelinowano w wydatkach zwyczajnych o 15.312 zł., w nadzwyczajnych o 1.904 zł. Na „koleje lokalne“ uchwalił Sejm w r. 1893. jako kredyt dodatkowy 5.000 zł. a skorzystano z niego tylko do kwoty 4.168 zł. czyli mniej o 832 zł.

Cyfry poszczególnych pozycyi 1-go działu „Koszta zarządu“ różnią się znacznie od cyfr prelinowanych. W ogólnym zaś wyniku wydatki rzeczywiste były mniejsze od prelinowanych o 712 zł., a zachodzące różnice Wydział krajowy w uzasadnieniach swoich dostatecznie wyjaśnia.

Na „utrzymanie dróg krajowych“ prelinowano ogólną kwotę 397.540 zł. a wydano rzeczywiście tylko 388.144 zł. czyli mniej o 9.396 zł. Gdy jednak uwzględnimy, że zaległości bierne z tego roku przewyższają zaległości czynne o 23.496 zł. okaże się, że właściwie utrzymanie dróg krajowych kosztowało w roku budżetowym więcej niż prelinowano o 14.100 zł. Znaczne stosunkowo zaległości są skutkiem skróconego roku budżetowego, z powodu czego niektórzy przedsiębiorcy nie odebrali swoich należności z funduszków budżetem na r. 1893. przeznaczonych.

Na „datki konkurencyjne na budowę i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych“ prelinowano kwotę 15.000 zł. wydano zaś tylko 6.158 zł. nie zachodziła bowiem potrzeba większych na ten cel wydatków. Jeden tylko dział tej rubryki wykazuje wydatki rzeczywiste większe od prelinowanych a mianowicie: dział F. „Zaopatrzenia“. Na te wydatki prelinowano 4.158 zł. a wydano 7.178 zł. czyli więcej o 3.020 zł. a to z powodu wydatków nieprzewidzianych w budżecie a spowodowanych przeniesieniem w stan spoczynku 4 funkcyonaryuszów i wyznaczeniem pensyi dla 4 wdów po zmarłych funkcyonaryuszach.

Rubr. XI. „Dotacye dla zakładów krajowych“. Na wydatki tą rubryką objęte prelinowano wraz z kredytami dodatkowymi ogólną kwotę 245.197 zł., wydano zaś tylko 191.777 zł. mniej o 53.420 zł. Mniejsze te wydatki pozostają w ścisłym związku z wydatkami rubr. III., która znaczne stosunkowo wykazuje przekroczenie i będą szczegółowo omawiane przy tejże rubryce jak i przy omawianiu specjalnych zamknięć rachunków poszczególnych zakładów krajowych.

Rubr. XII. „Wydatki na szupaśnictwo“. Zamiast prelinowanych 26.500 zł. wynosiły te wydatki tylko 20.088 złr. czyli mniej o 6.412 złr. Z powodu skróconego roku budżetowego wypłacono stacyom szupasowym należność za IV. kwartał 1893 na rachunek budżetu z r. 1894, a pozostała różnica na korzyść budżetu w kwocie 3.876 zł. tłumaczy się tem, że w r. 1893 szupasowano ogółem o 1.159 osób mniej niż w roku 1892 (zamiast 6.701 w roku 1892 tylko 5.542 w roku 1893).

Rubr. XIII. „Budowy wodne i melioracye“. Ogół wydatków tej rubryki wynosił 298.780 zł. zamiast prelinowanych 302.252 zł. czyli mniej o 3.472 zł. a różnice w poszczególnych pozycjach są dostatecznie w przedłożeniu Wydziału krajowego wyjaśnione. Dostatecznie również uzasadniony jest wydatek o 3.414 zł. większy niż prelinowano w poz. 150 „na zdjęcia i projekty“ dla robót publicznych, na które zamiast prelinowanych 5.000 zł. wydano 8.414 zł. Wydatki te w znacznej części będą zwrócone przez fundusze regulacyjne po wejściu w życie odnośnych spółek. Tytułem zwrotu takich wydatków ma wpłynąć do funduszu krajowego w r. 1894 podług wykazu Wydziału krajowego kwota 12.190 zł.

Rubr. XVI. „Wydatki na cele przemysłu“, wykazane w 49 pozycjach tej rubryki różnice są w zamknięciu rachunków dostatecznie wyjaśnione, a ogólny wynik tych różnic na korzyść budżetu wynosi kwotę 1.025 zł., zamiast bowiem prelinowanych 138.663 zł. w wy-

datkach zwyczajnych wydano tylko 137.638 zł. Preliminowane w tej rubryce wydatki nadzwyczajne 30.770 zł. w całości wydane zostały.

Przechodzimy do rubryk w których wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych:

Rubr. II. „Koszta zarządu“. Na wydatki tą rubryką objęte — z wyjątkiem poz. 29 „pensye i zaopatrzenia“ preliminowano ogólną kwotę 242.295 zł., wydano zaś tylko 237.040 zł. czyli mniej o 5.255 zł. głównie z powodu interkalaryów. W poz. 29 preliminowano na pensye i zaopatrzenia kwotę 22.509 zł. a wydano 30.634 zł. czyli więcej o 8.125 zł., a to wskutek nieprzewidzianych w budżecie wydatków spowodowanych spensyonowaniem 6 urzędników i wyznaczeniem pensyi dla wdów i sierót po zmarłych urzędnikach.

Rubr. III. „Koszta leczenia ubogich chorych“. Na wydatki tą rubryką objęte wyznaczył Wysoki Sejm kwotę 850.000 zł., rzeczywiste zaś wydatki z tego tytułu wynoszą 892.766 zł. czyli więcej niż preliminowano o 42.766 zł. Jak już powyżej wzmiankowaliśmy, pozostaje rubryka ta w ścisłej łączności z rubr. XI. „dotacje dla zakładów krajowych“, a mianowicie dla szpitala powszechnego we Lwowie, zakładu na Kulparkowie i szpitala św. Łazarza w Krakowie. Kwoty preliminowane w rubr. XI. dla tych zakładów przeznaczone były na pokrycie budżetowych ich niedoborów. Oprócz tych dotacyj wypłaca fundusz krajowy tym zakładom z rubr. III. koszta leczenia w tych zakładach ubogich chorych.

Budżet na r. 1893 przeznaczył w rubr. III. tytułem zwrotu kosztów leczenia: dla szpitala we Lwowie 151.000 zł., dla zakładu na Kulparkowie 145.000 zł. i dla szpitala św. Łazarza w Krakowie 136.000 zł. Z ogólnej więc kwoty 432.000 zł., preliminowanych na koszta leczenia ubogich chorych miały pobrać trzy wymienione powyżej zakłady kwotę 432.000 zł. reszta zaś w kwocie 418.000 zł. była przeznaczona dla szpitali prowincjonalnych i pozakrajowych. W rzeczywistości zaś pobrały te zakłady tytułem zwrotu kosztów leczenia z rubr. III. wydatków funduszu krajowego: szpital lwowski 168.720 zł., zakład na Kulparkowie 175.074 zł., zaś szpital św. Łazarza w Krakowie 146.974 zł. czyli razem pobrały kwotę 490.768 zł. to jest więcej niż preliminowano o 58.768 zł. Okoliczność, że zakłady te pobrały z funduszu krajowego tytułem zwrotu kosztów leczenia więcej niż preliminowano o 58.768 zł. nie pozostała bez wpływu na wyniki rubr. XI., z której tytułem dotacji dla pokrycia niedoborów budżetowych pobrały tylko 191.777 zł. zamiast preliminowanych 245.197 zł. czyli mniej o 53.420 zł. Okoliczność ta tłumaczy także przekroczenie cyfrowe rubr. III. o 42.766 zł. Wykazaliśmy powyżej, że dla szpitali krajowych i pozakrajowych, które na inne rubryki budżetu funduszu krajowego nie wpływają, przeznaczona była w budżecie kwota 418.000 zł., powyższe zaś zestawienie wykazuje, że rzeczywiście wypłacono tym szpitalom tytułem zwrotu kosztów leczenia tylko 359.232 zł. czyli właściwie mniej niż preliminowano o 58.768 zł. to jest o tyle, o ile zakłady i szpitale krajowe pobrały z tego tytułu więcej niż preliminowano. Gdy zaś przekroczenie cyfrowe rubr. III. wynosi podług zamknięcia rachunków 42.766 zł., a większe zwroty wypłacone szpitalom we Lwowie i Krakowie i zakładowi na Kulparkowie spowodowały mniejsze niż preliminowano wydatki w rubr. XI. o 53.420 zł., okazuje się, że właściwie rzeczywisty wynik był w rubr. III. korzystniejszy o kwotę 10.654 zł.

Rubr. IV. „Koszta szczepienia“, wykazuje wydatki rzeczywiste większe od preliminowanych o 830 zł. z powodu większych wydatków na koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia ospy. Na wydatki te Wydział krajowy żadnego niema wpływu; muszą one być likwidowane na podstawie rachunków przedłożonych przez Namiestnictwo.

Rubr. VII. „Wydatki na cele wykształcenia i oświaty“. W tej rubryce poz. 52 pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego, wykazuje przekroczenie preliminowanej kwoty o 68.041 zł., zamiast bowiem preliminowanej 1,350.082 zł., wydano 1,418.123 zł. Wydatek ten powiększony został na podstawie specjalnego zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego, tam też większy ten wydatek znajdzie swoje uzasadnienie.

Rubr. IX. „Kwaterunkowe żandarmeryi“. Na pokrycie potrzeb z tego tytułu preliminowano ogólną kwotę 220.327 zł., wydano zaś w rzeczywistości 224.661 zł. czyli więcej niż preliminowano o 4334 zł. Większe te wydatki mają swoje uzasadnienie w złożonych przez c. k. komendę żandarmeryi rachunkach. W małej części wynoszącej 652 zł. ma to przekroczenie pokrycie w większych niż preliminowano dochodach z kwaterunku żandarmeryi. Głównym powodem wykazanego powyżej zwiększenia wydatków jest podniesienie czynszów najmu pomieszczeń.

Rubr. XIV. „Odsetki od pożyczek i umarzenie tychże“. Rubryka ta wykazuje największe stosunkowo różnice między preliminarzem a zamknięciem rachunków, a to z powodu, powyżej już wykazanego, że Wydział krajowy użył części nadwyżek b. funduszy indemnizacyjnych na spłatę dawniejszych długów funduszu krajowego, dla których budżet na rok 1893 preliminował tylko kwoty potrzebne na oprocentowanie a względnie na częściowe umarzenie przez losowanie. Na potrzeby tą rubryką przewidziane, preliminował budżet kwotę 702.155 zł., wydano zaś w rzeczywistości 1,738.025 zł. czyli wydano ponad preliminarz kwotę 1,035.870 zł. Większy ten wydatek miał miejsce z powodu całkowitej spłaty pożyczki emisyjnej z r. 1885, w skutek czego wydano w poz. 164 więcej niż preliminowano o 249.408 zł., całkowitej spłaty pożyczki z funduszu policji krajowej, na którą to spłatę poniesiono wydatek większy niż preliminowano o 132.859 zł., oraz częściowej spłaty, niepreliminowanej kapitału z gal. funduszu propinacyjnego 650.000 zł., tudzież z powodu większych wydatków na umorzenie pożyczek krajowych z r. 1884 o 2492 zł., z r. 1873 o 5131 zł., z r. 1891 o 8026 zł. i na odsetki bierne od pożyczek chwilowych o 12.659 zł. Ostatnie to przekroczenie pokryte jest ze znaczną przewyżką większymi od budżetu dochodami z odsetek od chwilowo lokowanych kapitałów; z tego tytułu bowiem preliminowano dochód w kwocie 5.000 zł., rzeczywisty zaś dochód wynosił 38.273 zł. O ile wykazane powyżej większe niż preliminowano wydatki odnoszą się do uskutecznionych całkowitych, lub częściowych spłat dawniejszych długów funduszu krajowego nie wymagają dalszego wyjaśnienia. Wyższe zaś niż preliminowano wydatki przy pożyczkach emisyjnych będą omawiane poniżej przy specjalnych zamknięciach rachunkowych tych funduszy.

Rubr. XV. „Na cele rolnictwa i górnictwa“. Na te wydatki preliminował budżet kwotę ogólną 419.486 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje ogół wydatków w kwocie 426.685 zł., czyli więcej niż preliminowano o 7199 zł. W tej rubryce mieszczą się: wyższa szkoła rolnicza w Dublanach z folwarkiem, średnia szkoła rolnicza w Czernichowie z folwarkiem, szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie, niższe szkoły rolnicze w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, szkoła parobków w Dublanach, szkoła ogrodnicza w Tarnowie, uprawy lnu w Gródku i gorzelnicza w Dublanach. Wszystkie te szkoły i zakłady wykazują mniej lub więcej znaczne różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem a różnice te będą omawiane poniżej przy szczegółowych zamknięciach rachunków tych szkół i folwarków.

Rubr. XVII. „Rozmaite wydatki“. Rubryka ta dzieli się na dwa działy: a, „wydatki w budżecie wyszczególnione“, i b) „wydatki w budżecie nie wyszczególnione“. W dziale a) preliminowaną była kwota 106.062 zł., a rzeczywisty wynik wykazuje wydatek 105.890 zł. czyli mniej o nieznaczną kwotę 172 zł. Wydatki w budżecie nieprzewidziane wynosiły ogółem 17.070 zł. Z tej sumy przypada kwota 15.133 zł. na zaliczki dla funduszy regulacyjnych na pokrycie ich niedoborów z r. 1893, a kwota 1.810 zł. na pokrycie chwilowych niedoborów funduszy stypendyjnych.

Dochody,

Uchwalone w budżecie dochody funduszu krajowego wraz z dodatkowym pokryciem i wpływami z dodatków do podatków miały wynosić ogólną kwotę 5,293.869 zł. Nadto pozwolił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu na zaciągnięcie krótkoterminowej pożyczki lub na użycie części ze zwyczaj budżetowych funduszy indemnizacyjnych w razie przeprowadzenia w roku 1893 kon-

wersyi pozostałego długu indemnizacyjnego, a to do wysokości 1,534.000 zł. Kwota ta miała służyć jako pokrycie niedoboru budżetowego z r. 1893. W ten sposób ogół dochodów miał wynosić właściwie 6,827.869 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje dochody w kwocie 9,489.072 zł. czyli więcej niż preliminowano o 2,661.203 zł., a to wskutek przeniesienia do funduszu krajowego zwyczajek budżetowych funduszków indemnizacyjnych, w ogólnej kwocie 4,247.385 zł. Z tych nadwyżek pozwolił Wys. Sejm użyć części w kwocie 1,534.000 zł. na pokrycie niedoboru budżetowego, pozostała więc jako dochód w budżecie nieprzewidziany kwota 2,713.385 zł. a ponieważ ogół dochodów rzeczywistych wykazuje większą niż preliminowano kwotę tylko 2,661.203 zł. przeto wypływa z tego zestawienia że właściwy wynik w tym dziale w porównaniu z budżetem jest niekorzystniejszy o kwotę 52.182 zł.

Rubryki w których dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych są następujące:

Rubr. II. Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych. Zamiast preliminowanych 5.000 zł. wynosiły te dochody 38.273 zł. czyli więcej o 33.273 zł. Od tej zwyczajki należy jednak potrącić kwotę 12.659 zł. wykazaną w rubr. XIV. działu wydatków, tytułem odsetek biernych od wypożyczonych chwilowo kapitałów. Pozostająca jeszcze dość znaczna stosunkowo nadwyżka powstała wskutek wysokiego stanu kapitałów rozporządzalnych, od których procenta wpływały do funduszu krajowego.

Rubr. III. Dochody z dróg krajowych. Dochód z myt preliminowany na kwotę 225.000 zł. przyniósł istotnie 228.427 zł. tj. więcej o 3.427 zł. z powodu osiągnięcia korzystniejszych warunków przy zakontraktowaniu myt na drogach krajowych. Tytułem datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych od stron prywatnych preliminował budżet kwotę 6.139 zł. a wpłynęło w rzeczywistości tylko 3.549 zł. czyli mniej o 2.590 zł. a to z powodu że niektórym obowiązany rozłożono spłatę na mniejsze raty.

Rubr. IV. Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych. Z tego tytułu miała wpłynąć do funduszu krajowego kwota 3.529 zł. a wpłynęło w rzeczywistości 17.838 zł. Znaczna ta stosunkowo różnica na korzyść budżetu pozostaje w ścisłej łączności z mniej pomyślnym rezultatem, wykazanym w rubr. III. działu wydatków funduszu krajowego i będzie omawiana poniżej przy szczegółowych zamknięciach rachunków tych zakładów krajowych.

Rubr. V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych. W pożyczkach w budżecie w tej rubryce przewidzianych, wynoszą rzeczywiste dochody 44.418 zł. zamiast preliminowanych 37.000 zł. W tej rubryce zamknięcie rachunków wykazuje nadto dochód w budżecie nieprzewidziany w kwocie 12.746 zł. a to tytułem zwrotu reszty niez użytych zaliczek wypłaconych funduszowi szkolnemu emerytalnemu w r. 1892.

Rubr. VII. Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i

Rubr. X. „Dochody innych szkół rolniczych krajowych“

Zachodzące w tych dwóch rubrykach różnice między preliminarzem a zamknięciem rachunków na korzyść budżetu w kwotach 375 zł. względnie 1.634 zł. opierają się na specjalnych zamknięciach rachunków tychże szkół, o których poniżej będzie mowa.

Rubr. XII. „Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu z pomocy z r. 1866.“ Z tego tytułu wpłynęło do funduszu krajowego 6.974 zł. zamiast preliminowanych 5.008 zł., a to z powodu ściągnięcia zaległości z powiatów z lat dawniejszych.

Rubr. XIII. „Dochody z kwaterunku żandarmerji“ i

Rubr. XIV. „Dochody ze zwrotu wydatków szupasowych“.

Dochody tych dwóch rubryk z wykazanemi w zamknięciu rachunków nadwyżkami 652 zł. i 862 zł. służą na częściowe nieznaczne pokrycie wydatków, z tego samego tytułu przez fundusz krajowy ponoszonych.

Rubr. XV. „Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych“. Krajowe składki we Lwowie wykazują dochód o 1.382 zł. wyższy od preliminowanego a to na podstawie szczegółowego zamknięcia rachunków o którym poniżej będzie mowa.

Rubr. XVI. „Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych“. Z tego tytułu preliminował budżet kwotę 325.500 zł., rzeczywisty zaś dochód wynosił 339.859 zł. czyli więcej o 14.359 zł., a to z powodu korzystniejszych warunków i wyższych czynszów dzierżawnych.

Rubr. XVII. „Różne dochody“. W dziale A. tej rubryki „dochody w budżecie przewidziane“, wynosiły wpływy rzeczywiste 52.514 zł. o 1.067 zł. więcej od preliminowanej kwoty 51.447 zł. a to głównie z powodu większego wpływu od skarbu państwa, subwencji na utrzymanie biura melioracyjnego.

Jako wpływy w budżecie nieprzewidziane wykazuje zamknięcie rachunków w dziale B. tej rubryki kwotę 2.657 zł. głównie z powodu niepreliminowanej w budżecie subwencji ze skarbu państwa na podniesienie gospodarstwa nabiążowego.

Po myśli uchwały Wys. Sejmu z dn. 28. września 1892 zwyczajki budżetowe b. funduszy indemnizacyjnych wcielone zostały do funduszu krajowego w kwocie 4,247.385 zł., a gdy Wys. Sejm z tych zwyczajek przeznaczył kwotę 1,534.000 zł. na pokrycie niedoboru budżetowego funduszu krajowego na r. 1893, przeto zamknięcie rachunków wykazuje w rubr. XVIII. kwotę 2,713.385 zł. jako nadwyżkę dochodów z tego tytułu.

W następujących rubrykach dochody rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych.

Rubr. VI. „Zwroty pożyczek“. Z tego tytułu miała podług preliminarza wpłynąć ogólna kwota 61.255 zł. a wpłynęło tylko 56.278 zł., czyli mniej o 4.977 zł., a to przeważnie z powodu przyznanych prolongat w spłatach ze względu na nowe klęski elementarne.

Rubr. VIII. „Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach“. Dochody te miały podług preliminarza wynosić 46.259 zł. w rzeczywistości zaś dały tylko 43.757 zł. czyli mniej o 2.502. Wyjaśnienie i uzasadnienie tych różnic na niekorzyść budżetu znajdzie się poniżej przy omawianiu szczegółowych zamknięć rachunkowych tych szkół i folwarku.

W rubr. XV. wykazują dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych w Krakowie rzeczywiste wpływy znacznie mniejsze od preliminowanych, Zamiast bowiem preliminowanych 30.050 zł., wpłynęło tylko 13.035 zł., czyli mniej o 17.015 zł. Omówienie znacznej tej różnicy na niekorzyść budżetu znajdzie się poniżej przy szczegółowym zamknięciu rachunków tych składów. Tutaj jednak już zaznaczamy, że dział spirytusowy, który miał dać dochód w kwocie 5.380 zł. nie wykazuje żadnego dochodu, ponieważ zamiast preliminowanych w przecięciu 4000 hl. było na składzie zaledwie 4 wagony za które drobna należytość w kwocie 146 zł. nie została zapłaconą w roku budżetowym i pozostała w zaległości.

Rubr. XIX. „Dodatki do podatków“. Budżet na rok 1893 ustanawiając dodatek do podatków w wysokości 39 ct. od 1 zł., przyjął wartość 1 centa na 105.500 zł., i preliminował dochód z tych dodatków w kwocie 4,114.500 zł. W rzeczywistości zaś dochód wynosił tylko 3,992.715 zł., a jeden cent dodatku przyniósł tylko 102.377 zł. Niekorzystny ten wynik nie jest bynajmniej wpływem zmniejszonej siły podatkowej lecz jest konsekwencją uchwały sejmowej z d. 9. maja 1893 na podstawie której skrócono rok budżetowy o 3 miesiące. W ten sposób wszelkie wpływy, które na rachunek r. 1893, miały miejsce w miesiącach kwietniu, maju i czerwcu 1894 nie szły już na rachunek r. 1893 lecz na rachunek roku 1894. Niekorzystny ten wpływ który przy obradach nad wnioskiem co do skrócenia roku budżetowego był przewidywany w większej jeszcze mierze, ograniczony będzie do tego jednego roku, w którym skrócenie roku budżetowego nastąpiło i nie powtórzy się więcej.

Rachunek dodatków krajowych na r. 1893 przedstawia się jak następuje: należytość bieżąca na r. 1893 wynosiła 4,386.135 zł. Na rachunek tej należytości spłacono 3,519.431 zł. a zwrócono opodatkowanym 6.345 zł. tak, że z r. 1893 pozostała zaległość w kwocie 869.359 zł.

Z końcem r. 1892 pozostało w zaległości 1,323.685 zł. z tych spłacono w ciągu roku 482.285 zł., zwrócono opodatkowanym 14.070 zł. a pozostało w zaległości 827.330 zł. Ogólna więc kwota zaległości z końcem r. 1893 wynosi 1,696.690 zł.

Ogół dochodów funduszu krajowego z doliczeniem nadwyżki b. funduszy indemnizacyjnych wynosił	9,489.072 zł.
Ogół wydatków z doliczeniem spłaty dawniejszych długów ponad preliminarz	7,817.244 „
Nadwyżka dochodów czyli pozostałość z rachunków	<u>1,671.828 zł.</u>

Według przyjętych zasad budżetowania, zwyczajki, czyli pozostałości z rachunków przenoszone bywają do dochodów roku następującego po przedłożeniu przez Wydział krajowy zamknięcia rachunków, a więc wykazane powyżej pozostałości z r. 1893 powinny być przeniesione do budżetu na r. 1895.

Zachodzą jednak obecnie okoliczności, które zniewalają komisję budżetową do odmiennego traktowania tych pozostałości i do przedłożenia Wys. Sejmowi odmiennego wniosku.

Na r. 1894 przeznaczył Wys. Sejm całą pozostałość budżetową w kwocie 1,543.709 zł. na spłatę dawnych długów funduszu krajowego.

Wydział krajowy wchodząc w intencje komisji budżetowej i Wys. Sejmu obrócił w r. 1894 na spłatę dawnych długów nie tylko kwotę preliminowaną ale nadto skorzystał ze znacznych zwyczajek r. 1893, które pomnożyły zasoby kasy krajowej, tak że Wydział krajowy w roku 1894 spłacił dawne długi w kwocie 2,066.708 zł., zamiast preliminowanych 1,543.709 zł. czyli więcej o 522.999 zł.

W ten sposób rok 1894 poniósł wydatek, na który nie miał pokrycia i w konsekwencji musi w zamknięciu rachunków znaczne wykazać przekroczenie, a może nawet zamknąć swój rachunek niedoborem, na który później jakieś rachunkowe pokrycie trzeba będzie znaleźć.

Z drugiej strony jeżeli idąc za przyjętą dotychczas normą, przeniesiemy całą pozostałość z r. 1893 do budżetu na r. 1895, będzie ten rachunkowy dochód r. 1895 o 522.999 zł. wyższy od rzeczywistego, ponieważ kwotę tę z pozostałości r. 1893 wydano faktycznie już w r. 1894, a pozostałość z r. 1893 o tę kwotę już uszczuploną została.

Tak więc i zamknięcie rachunków za r. 1894 i budżet na r. 1895 byłyby co do bardzo poważnej kwoty fikcyjne.

Aby tę fikcję w obu wskazanych kierunkach usunąć, zgadza się komisja budżetowa z udzielonym jej przez Wydział krajowy w krótkiej drodze wnioskiem, aby Wys. Sejm zechciał na r. 1894 uchwalić kredyt dodatkowy na spłatę dawnych długów w wydanej ponad preliminarz kwocie 523.000 zł., a zarazem z pozostałości r. 1893, taką samą kwotę 523.000 zł. przeznaczyć jako dodatkowe pokrycie na r. 1894, resztę zaś pozostałości z r. 1893 w kwocie 1,148.828 zł. przenieść do rubr. I działu dochodów preliminarza na rok 1895, jako pozostałość z rachunków z roku 1893.

W myśl powyższego wywodu, komisja budżetowa pozwoli sobie na końcu swego sprawozdania przedłożyć Wys. Sejmowi do uchwały odpowiednie wnioski.

Jak w sprawozdaniach swoich z zamknięć rachunkowych za lata poprzednie, tak i w niniejszem sprawozdaniu Komisja budżetowa badała dotychczas wyniki poszczególnych rubryk i pozycji tak działu wydatków jak i dochodów, bez względu na to, czy te wydatki względnie dochody objęte odnośniami rubrykami, należą do jednej kategorii wydatków względnie dochodów lub czy poszczególne rubryki wyczerpują wszystkie wydatki jednej i tej samej kategorii.

Dla uzupełnienia tego sprawozdania, komisya budżetowa podaje poniżej także wynik cyfrowy głównych działów gospodarki krajowej, bez względu na rubryki i pozycye, w których wydatki są uwidocznione, a przy równoczesnem uwzględnieniu dochodów odnośnych działów gospodarki krajowej.

Wyniki te podajemy w ogólnych cyfrach i w procentowym stosunku a procentowy stosunek porównujemy z wynikłością r. 1892. i z budżetem na r. 1893.

W 10 głównych działach na które finansowa gospodarka Wydziału krajowego w roku budżetowym się rozpada wydatki były następujące:

	w y n i k ł o ś c i		Budżet na rok 1893. w %
	w r. 1893. w %	w r. 1892. w %	
I. Na reprezentację i zarząd 394.725. zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	6.45	7.45	6.36
II. Na cele zdrowotne 1,175.359 zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	19.22	17.20	18.78
III. Na cele oświaty 1,693.818 zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	27.70	25.10	27.09
VI. Na drogi i komunikacje 1,202.896 zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	19.70	10.10	20.46
V. Na budowy wodne i melioracje 294.780 zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	4.82	4.00	5.00
VI. Na cele rolnictwa i górnictwa 281.542 zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	4.60	6.05	4.35
VII. Na cele przemysłu 168.407 zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	2.75	2.85	2.38
VIII. Na cele bezpieczeństwa publicznego 258.227 zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	4.22	2.10	4.05
IX. Na umarzanie pożyczek i na odsetki 567.198 zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	9.27	21.85	11.35
X. Na cele dobroczynne i rozmaite 77.470 zł.			
w stosunku do ogółu czystych wydatków	1.27	3.30	0.18
Wydatki objęte temi działami wynoszą			6,114.458 zł.
dochód z dochodów do podatków i z opłat konsumcyjnych			<u>4,332.574 „</u>
wydatki nie pokryte dochodami i opłatami			1,781.884 zł.
Kwota ta pokrytą została :			
pozostałością z rachunków z r. 1891			237.486 zł.
budżetem dozwoloną częścią nadwyżki b. fund. indemniz.			<u>1,534.000 „</u> 1,771.486 „
pozostała niepokryta kwota			10.398 zł.

Kwotę tę pokrył Wydział krajowy z reszty nadwyżek b. funduszów indemnizacyjnych pozostałych po wydzieleniu przyzwolonej przez Wysoki Sejm na pokrycie budżetowego niedoboru kwoty 1,534.000 zł.

Dla lepszego przeglądu Komisya budżetowa podaje na tem miejscu zestawienie tych nadwyżek i sposób ich użycia w roku budżetowym.

Nadwyżki oddane do funduszu krajowego wynosiły	4,247.385 zł.
na pokrycie budżetowego niedoboru użyto	1,534.000 „
pozostało	2,713.385 „
Z tej kwoty spłacono dawne długi ponad preliminarz	1,031.159 „
pozostało	1,682.226 zł.
pokryto wykazany powyżej niedobór	10.398 „
pozostała kwota	1,671.828 zł.

która jak powyżej wykazano stanowi pozostałość z rachunków z roku budżetowego 1893.

Do przedłożonego powyżej procentowego wyniku cyfrowego głównych działań gospodarki finansowej widzi się komisya budżetowa spowodowaną następujące poczynić uwagi:

1. W dziale IX. „umarzanie pożyczek“ uwzględniliśmy jedynie kwoty wydane na częściowe umorzenie pożyczek na podstawie planów amortyzacyjnych i na opłacenie przypadających procentów, nie uwzględniliśmy zaś spłat dawniejszych pożyczek uskuteczionych po nad preliminarz, nie z dochodów budżetowych funduszu krajowego, lecz z nadwyżek byłych funduszy indemnizacyjnych.

2. Wykazane powyżej wydatki na poszczególne działy gospodarki krajowej, obejmują wyłącznie wydatki czynione na te działy z funduszu krajowego w ścisłszym znaczeniu tego słowa. Natomiast nie są objęte powyższym wykazem wydatki złożone na te same działy gospodarki krajowej przez gminy, powiaty, instytucye, zakłady, korporacje, spółki i towarzystwa, bądźto z funduszy własnych specjalnych na ten cel przeznaczonych, bądź też z dodatków do podatków bezpośrednich i opłat pośrednich.

Jako alegaty do zamknięcia rachunków funduszu krajowego dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcia rachunków: 1. krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie 2. krajowych szkół rolniczych, folwarku, gorzeln i szkoły gorzelniczej w Dublinach, 3. szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie, 4. niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, 5. szkoły ogrodniczej w Tarnowie, 6. szkoły uprawy lnu i konopi w Gródku i 7. krajowych składów publicznych we Lwowie i Krakowie.

1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 15.317 zł. wynosiły w rzeczywistości tylko 14.989 zł. czyli mniej o 328 zł. głównie z powodu mniejszych wydatków na płace dyrektora. Opróżniona bowiem posada dyrektora nie była w tym roku obsadzona, a zastępstwo zarządzono dopiero od 1. listopada. Z tego powodu oszczędzono właściwie 1.600 zł., z tej kwoty jednak na podstawie dozwolonego *virement* wydano ponad budżet 234 zł. tytułem osobistego dodatku adiunktowi Lipińskiemu i 774 zł. tytułem honoraryów dla docentów z powodu zaszłej potrzeby powołania osobnego docenta dla nauk matematycznych. Liczniejsze w tym roku wycieczki naukowe i większa ilość uczniów biorących w nich udział spowodowały przekroczenie kwoty 800 zł. na te, wycieczki przeznaczonych o 144 zł. Pozostałe rubryki i pozycye mniej znaczne wykazują różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem i nie wymagają osobnego wyjaśnienia.

Dochody preliminowane na kwotę 6.330 zł. dały w rzeczywistości 6.705 t. j. o 375 zł. więcej, a to wyłącznie z powodu niepreliminowanych zwrotów zaliczek udzielonych na płace

w latach ubiegłych. Mniejsze niż preliminowano wydatki o 328 zł., większe niż preliminowano dochody o 375 zł. spowodowały dotację z funduszu krajowego o 703 zł. mniejszą niż na ten cel przeznaczono w budżecie. To też zamiast 8.987 zł. wydano z funduszu krajowego tylko 8.284 zł.

2. Krajowa szkoła rolnicza w Dublanach.

a. Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki na tę szkołę miały wynosić podług preliminarza 53.010 zł. wraz z kredytem nadzwyczajnym na budowę internatu, rzeczywisty wynik wykazuje wydatki wraz z wydatkiem nadzwyczajnym w kwocie 53.094 zł. czyli więcej o 84 zł. W wydatkach na „płace profesorów i docentów“ zaoszczędzono 1.232 zł. z powodu nieobsadzenia w ciągu roku posady dyrektora; również nie wydano kwoty 1.103 zł. przeznaczonej na odsetki od pożyczki hipotecznej 21.500 zł. na budowę gorzelnii, a to z powodu niezaciągnięcia projektowanej pożyczki. Natomiast wydano więcej na podatki o 447 zł., i na koszta administracyjne o 1.659 zł. W tej rubryce wymienić należy przekroczenie o 623 zł. w poz. 35 „opał“ z powodu droższych cen drzewa, którem opalano ubikacje szkolne. W wyjaśnieniach swoich Wydział krajowy dodaje, że opalanie węglem byłoby „niezawodnie“ tańszem, że jednak piece w ubikacjach szkolnych nie nadają się na opalanie węglem. Wydział krajowy jednak nie wyjaśnia, dla czego przy budowie gmachu szkolnego nie uwzględniono okoliczności, że opalanie węglem byłoby tańszem od opalenia drzewem, jak również, tego, czy i teraz jeszcze nie opłaciłoby się przeinaczyć piece i przysposobić je do opalania węglem.

Dochody. Budżet preliminował dochody tej szkoły na kwotę 17.463 zł. rzeczywisty zaś wynik wykazuje tylko kwotę 14.634 zł. t. j. mniej o 2.829 zł., z powodu znacznie mniejszych od preliminowanych wpływów, tytułem czesnego od uczniów. Budżet przyjął za podstawę do obliczenia tego dochodu 50 uczniów po 100 zł. w rzeczywistości zaś było uczniów 39 z których 23 uwolniono od opłaty czesnego. Dawniej przy opłacie 50 zł. tytułem czesnego, bardzo mało uczniów uwalniano od tej opłaty. Od czasu wprowadzenia opłaty 100 zł., znaczną stosunkowo część uczniów uwalnia Wydział krajowy od opłaty czesnego. Komisya budżetowa będzie miała sposobność przy wnioskach budżetowych wypowiedzieć swoje w tej mierze zapatrywanie.

Większe niż preliminowano wydatki o 84 zł. i mniejsze od preliminarza dochody o 2.829 zł. wymagały dotacji z funduszu krajowego większej niż preliminowano o 2.913 zł., zamiast preliminowanych 35.544 zł. wydano na ten cel 38.460 zł.

b. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 13.419 zł. wynosiły w rzeczywistości tylko 12.942 zł. czyli mniej o 477 zł. Dochody własne miały wynosić 2.988 zł. w rzeczywistości wynosiły tylko 2.684 zł. czyli mniej o 304 zł. a to głównie z tego powodu, że żadnych nie było datków od rad powiatowych, towarzystw gospodarczych i innych. Z powodu mniejszych od preliminowanych wydatków o 477 zł. i mniejszych od preliminarza dochodów w kwocie 304 zł., fundusz krajowy wypłacił tytułem dotacji mniej od preliminowanej kwoty o 173 zł.

3. Folwark w Dublanach.

Budżet preliminował wydatki bez cegielni na kwotę 13.700 zł. Dochody bez cegielni miały wynosić 16.810 zł., a nadwyżka dochodów w kwocie 3.115 zł. miała wpłynąć do funduszu krajowego. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje — z opuszczeniem kosztów cegielni — wydatki

rzeczywiste 17.679 zł., dochody rzeczywiste bez cegielni 13.853 zł., a rzeczywisty niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił 3.826 zł. Powodem tego niekorzystnego wyniku są większe od preliminowanych wydatki na gospodarstwo o 3.626 zł. i mniejsze od preliminowanych dochody z gospodarstwa o 3.094 zł. Przekroczenie w dziale wydatków tłumaczy Wydział krajowy konieczną potrzebą zwiększenia służby folwarcznej i podwyższenia tejsze płac z powodu drożyzny nieustannie w Dublinach panującej. Mniejsze zaś dochody są wpływem nieurodzaju, a szczególnie zupełnego braku rzepaku, który zupełnie niszczył. Gospodarstwo na folwarku dublańskim od szeregu lat wykazuje niepomyślne rezultaty, skutkiem czego fundusz krajowy nietylko, że niema żadnego dochodu, ale zmuszony jest dopłacać mniej lub więcej znaczne kwoty. Okoliczność ta powinna być dla Wydziału krajowego wskazówką do gruntownego zbadania zachodzących na tym folwarku stosunków i do zarządzenia środków, któreby się nadawały do uzyskania pomyślniejszych rezultatów z gospodarstwa na tym folwarku.

Na prowadzenie cegielni na tym folwarku preliminował budżet 500 zł., a dochód z cegielni miał wynosić 600 zł. W rzeczywistości, zaś wydano na wyrób cegieł 5.656 zł. cały zaś zapas wyrobionych cegieł przeniesiono na r. 1894, przyjmując wartość tego zapasu w tej samej wysokości ile wynosiły wydatki. Cegła ta użyta była do budowy internatu, która budowa dopiero w roku 1894. ukończoną będzie i z którego powodu jak twierdzi Wydział krajowy i rachunki z użytkowania cegły na tę budowę dopiero w tymże roku ostatecznie załatwione być mogą. O praktykowanym przez Wydział krajowy sposobie rachunkowego załatwienia wydatków i dochodów z cegielni, nie dającym należytego wyobrażenia o ilości wyrobionej cegły ani o cenie po jakiej ta cegła przedsiębiorstwom budowy odstąpioną została, komisya budżetowa miała sposobność wypowiedzieć swoje zdanie w sprawozdaniu z zamknięcia rachunków za r. 1892. Ponieważ Wydział krajowy zapowiada, że ostateczny a szczegółowy obrachunek z cegielni nastąpi w r. 1894, więc Komisya budżetowa wstrzymuje się od dodatkowych uwag aż do czasu, kiedy będzie miała przed sobą sprawozdanie Wydziału krajowego z ostatecznym a szczegółowym rachunkiem.

4. a, Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublinach.

Na koszta tej szkoły preliminował budżet kwotę 3.560 zł., dochody własne szkoły miały wynosić 1.800 zł., a fundusz krajowy miał pokryć niedobór w kwocie 1.760 zł. Podług zamknięcia rachunków wynosiły wydatki 4.537 zł. czyli więcej o 977 zł. dochody własne 2.310 zł. czyli więcej o 510 zł., a fundusz krajowy pokrył niedobór w kwocie 2.226 zł. więcej niż preliminowano o 467 zł. Przekroczenie w rubr. IV poz. 10. „Zapomogi dla uczniów“ o 450 zł. ma więcej niż całkowite pokrycie w wyższej o 500 zł. na ten cel udzielonej subwencji państwowej, zaś wyższa dotacya z funduszu krajowego spowodowana została wydatkiem 250 zł. tytułem udzielonej zaliczki i wydatkiem 300 zł. z powodu kursu nauki e. k. organów skarbowych.

4. b, Krajowa gorzelnia w Dublinach.

Na pędzenie gorzelnii preliminował budżet kwotę 7.561 zł. Dochód zaś miał wynosić 6.593 zł., a brakującą kwotę 968 zł. miał pokryć fundusz krajowy. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatki w kwocie 7.220 zł. mniej od preliminowanych o 341 zł. zaś dochody 4.620 zł. mniej od preliminowanych o 2.474 zł. Okazuje się z tego, że fundusz krajowy pokrył niedobór w kwocie 2.601 zł. to jest więcej niż preliminowano o 1.633 zł. Z kwoty niedoboru należy jednak potrącić 1.017 zł. przedstawiających wartość odstąpionych gorzelnii 565 korecy kartofli ponieważ dochód z alkoholu wyprodukowanego z tych 565 korecy kartofli będzie wykazany dopiero w zamknięciu

rachunków funduszu gorzelnicy za r. 1894. Reszta niedoboru w kwocie 616 zł. ma uzasadnienie w niższej o 2 zł. cenie alkoholu i w uiszczeniu podatku zarobkowego i dochodowego na co budżet żadnej kwoty nie prelininował.

5. a, Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki tej szkoły prelininował budżet na kwotę 51.545 zł. dochody własne na 28.500 zł, a niedobór pokryć się mający z funduszu krajowego miał wynosić 23.045 zł. W rzeczywistości wynosiły wydatki 58.853 zł. więcej niż prelininowano o 7.308 zł. dochody 29.892 zł. o 1.392 zł. więcej niż prelininowano, z czego się okazuje, że fundusz krajowy pokrył nadwyżkę wydatków w kwocie 28.961 zł. t. j. o 5,916 zł. więcej niż prelininowano.

Wszystkie rubryki działu wydatków wykazują mniej lub więcej znaczne przekroczenia prelininowanych kwot. Przekroczenia te uzasadnione są: udzielonemi zaliczkami 806 złr. wypłaconą pensją emerytowanego nauczyciela (350 zł.), koniecznością zastąpienia chorych nauczycieli, zapomogą udzieloną b. kasyerowi Wojnie, razem 1.000 zł. większemi o 1.925 zł. wydatkami na utrzymanie uczniów z powodu większej liczby tychże, 72 zamiast 65 przyjętych w prelininarzu, nakoniec wyższymi o 936 zł. wydatkami na utrzymanie budynków i ogrodzeń, przyczem należy zwrócić uwagę na wyjaśnienie umieszczone przy tej pozycji przez Wydział krajowy. Z tego wyjaśnienia dowiadujemy się, że do tych wydatków zaliczono także wartość książkową remanentu z r. 1892 w kwocie 890 zł., przy użyciu jednak przekonano się, że materiały te przechowywane i zarachowywane w latach poprzednich w pełnej wartości, uległy znacznej zmianie i nie przedstawiały już tej wartości jaką im rachunkowo przypisano. Dalszy ustęp wyjaśnienia Wydziału krajowego twierdzi, że ten remanent nie był wart, wskutek czego wykazane przy tej pozycji przekroczenie 936 zł. redukuje się właściwie do nieznaczącej kwoty 46 zł. Nie mając przed sobą tego remanentu Komisya budżetowa nie może osądzić, czy w ogóle i ile remanent ten rzeczywiście był wart, Komisya jednak uważała za potrzebne wyjaśnienie Wydziału krajowego na tem miejscu powtórzyć na stwierdzenie niepraktyczności dotychczasowego przez Wydział krajowy używanego sposobu zarachowywania i przenoszenia z roku na rok remanentów bez ścisłego inwentowania i szacowania takowego, o czem Komisya budżetowa już kilkakrotnie w poprzednich latach miała sposobność wypowiedzieć swoje zdanie i o czem powyżej przy rachunku cegielni w Dublinach również była mowa.

Wyższe nad prelininowane dochody dały „opłaty od uczniów na utrzymanie“ o 863 zł. z powodu większej liczby uczniów i „rozmaite nieprzewidziane“ o 824 zł. z powodu zwrotu zaliczek z lat ubiegłych i ściągnięcia należności czynnych.

5. b. Folwark w Czernichowie.

Dla dokładniejszego uwidocznienia finansowych rezultatów gospodarstwa folwarcznego, wyłączamy tak z budżetu jak i z zamknięcia rachunków cyfry odnoszące się do pieca wapiennego i do cegielni odkładając omówienie tychże na później.

Na właściwe gospodarstwo na folwarku prelininował budżet wydatki 10.590 złr., dochody 10.032 zł. a fundusz krajowy miał pokryć niedobór w kwocie 558 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje rzeczywiste wydatki 14.093 zł. rzeczywiste dochody 11.597 zł. a niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił 2.496 zł. Niepomyślny ten rezultat spowodowany został nadwyżką wydatków o 1.010 zł. na dokupno słomy i karmy z powodu powtarzającego się od szeregu lat braku karmy i jej wysokich cen, i większemi o 1.958 zł. wydatkami na budowę nowej stodoły. Ostatnie to przekroczenie wykazane i uzasadnione już zostało w sprawozdaniu Komisji gospodar-

stwa krajowego, które przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 12/2 1894 do wiadomości przyjęte zostało. Nie tyle dla wysokości kwoty, bo wynoszącej tylko 60 zł., ile ze względów zasadniczych widzi się Komisya budżetowa spowodowaną wskazać przekroczenie w rubr. VIII. poz. 27. W pozycyi tej przeznaczył budżet 200 złr. jako fundusz dyspozycyjny dla Dyrektora. Zdaniem Komisji budżetowej wszelki fundusz dyspozycyjny posiada dwie charakterystyczne cechy. Z jednej strony nie wymaga on zdania rachunku z użycia przeznaczony z tego tytułu kwoty, z drugiej zaś strony bezwarunkowo nie dopuszcza przekroczenia.

Dochody wynosiły jak powyżej wykazano 11.597 zł. więcej od prelininowanych o 1.565 zł. z powodu znaczniejszej sprzedaży ziemiopłodów i większych dochodów ze sprzedaży drzewa opałowego.

Na piec wapienny prelininował budżet 50 zł. na reparacye i naprawki, wydatki rzeczywiste z tego tytułu wynosiły tylko 4 zł. Jako dochód prelininował budżet 550 zł. tytułem czynszu od wydzierżawienia. Czynsz ten jednak w roku budżetowym nie wpłynął i pozostał w zaległości. Podług budżetu więc miała z pieca wapiennego wpłynąć do funduszu krajowego kwota 500 zł., a nie wpłynęło nic.

Na prowadzenie cegielni z prelininowanych 1.050 zł. wydano tylko 1.016 zł. Jako dochód z cegielni prelininował budżet 4.000 zł. wpłynęło zaś tylko 1.413 zł. Podług budżetu miała do funduszu krajowego wpłynąć kwota 2.950 zł. wpłynęło zaś tylko 398 zł. czyli mniej o 2.552 zł. I na tem miejscu również uważa Komisya budżetowa za potrzebne zwrócić uwagę na wyjaśnienie dane przy tej pozycyi przez Wydział krajowy. Właściwy dochód wynosił podług tego wyjaśnienia 4.521 zł., z którego jednak potrąca się wartość remanentu z końcem r. 1892 pozostałego, oceniona w wysokości 3.108 zł. „Remanent ten“ dodaje to wyjaśnienie „oceniony był za wysoko, a że znaczna ilość cegły była do budowy nie zupełnie odpowiednią musiano tedy też cegłę zarachowywać po niższej cenie“.

6. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

7. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

8. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Zamknięcia rachunków tych trzech szkół rolniczych nieznaczne tylko wykazują różnice między prelininowanym a rzeczywistym wynikiem. Szkoła w Horodence pobrała tytułem dotacyi na pokrycie niedoboru 10.437 zł. zamiast prelininowanych 9 668 zł. czyli więcej o 770 zł. przeważnie z powodu większej liczby uczniów, na których utrzymanie wydano więcej niż prelininowano o 637 zł. Również i szkoła w Kobiernicach pobrała tytułem dotacyi więcej niż prelininowano o 771 zł. z powodu większych wydatków nadzwyczajnych na utrzymanie budynków. Przekroczenie kredytu 1.000 zł. na ten cel przeznaczony spowodowane zostało konieczną potrzebą rekonstrukcyi infirmaryi i dwukrotnem zdejmowaniem podłogi, pod którą skonstatowano grzyb. Szkoła w Jagielnicy pobrała tytułem dotacyi z funduszu krajowego 6.960 zł. zamiast prelininowanych 8.850 zł. czyli mniej o 1.890 zł., z powodu mniejszych wydatków na utrzymanie uczniów i większych dochodów z gospodarstwa szkolnego.

9. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Mniejsze od prelininowanych wydatki o 478 zł. i większe niż prelininowano dochody o 805 zł. spowodowały mniejszy niż prelininowano wydatek z funduszu krajowego tytułem dotacyi na pokrycie niedoboru. Zamiast prelininowanych w budżecie 7.105 zł. wydano z tego tytułu tylko 5.822 zł.

10. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Budżet preliminował wydatki dla 8 uczniów, w rzeczywistości zaś było ich w zakładzie przeciętnie 13 co spowodowało większy na ich utrzymanie wydatek w kwocie 116 złr. Gdy i dochody nie dopisały a to z powodu mniejszych wpływów z gospodarstwa szkolnego i z zarobku uczniów, przeto okazała się dla tej szkoły większa od preliminowanej dotacya z funduszu krajowego. Zamiast preliminowanych 1658 zł. fundusz kraj. wydał z tego tytułu 1914 zł. tj. więcej o 256 zł.

11. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Na wydatki połączone z administracją tych składów preliminował budżet kwotę 16.712 zł. Dochody tych składów preliminowane były na 14.474 zł., a fundusz krajowy miał pokryć nadwyżkę wydatków w kwocie 2238 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje rzeczywisty wynik korzystniejszy. Wydatki rzeczywiste wynosiły tylko 15.718 zł. to jest o 994 zł. mniej niż preliminowano, a dochody własne dały kwotę 15.855 zł. czyli o 1381 zł. więcej niż preliminowano. Ogólny więc wynik był korzystniejszy od budżetu o 2.375 zł., a jeżeli się uwzględni, że z administracji roku budżetowego pozostało zaległości czynnych 1.995 zł., biernych 420 zł. dalej że w wydatkach roku budżetowego mieszczą się zapłacone należitości bierne pozostałe z r. 1892. w kwocie 381 zł. a w sumie dochodów mieszczą się zapłacone należitości czynne z r. 1892, w kwocie 1.483 zł., okaże się że właściwie wynik był korzystniejszym od budżetu o kwotę 2.848 zł.

W dziale dochodów wszystkie rubryki wykazują większe od preliminowanych wpływy jeżeli obok wpływów w gotówce uwzględnimy także i zaległości czynne, a to z powodu znacznie-szych obrotów. W dziale wydatków jedna pozycja wykazuje znaczniejsze zaoszczędzenie a mianowicie koszta ekspozytury cłowej. Zamiast preliminowanych na ten cel 1.400 zł. wydano tylko 300 zł. jako ustanowiony reskrypsem ministeryalnym ryczałt roczny.

12. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki tych składów miały podług budżetu wynosić 28.270 zł. dochody 30.050 zł. a do funduszu krajowego miała wpłynąć nadwyżka dochodów w kwocie 1.780 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje rzeczywiste wyniki daleko niekorzystniejsze. Wydatki rzeczywiste wynosiły wprawdzie tylko 22.046 zł. czyli mniej od preliminowanych o 6.224 zł., natomiast rzeczywiste dochody dały tylko 13.035 zł. czyli mniej niż preliminowano o 17.015 zł. Dwie są przyczyny znacznych tych różnic między preliminarem a rzeczywistym wynikiem a mianowicie: w dziale zbożowym nie było na składzie preliminowanej ilości zboża. Okoliczność ta spowodowała wprawdzie mniejsze niż preliminowano wydatki na manipulacje przy zbożu o 6.321 zł. dochody natomiast były z tego powodu mniejsze od preliminowanych o 12.113 zł.

Jeszcze gorzej przedstawia się dział spirytusowy. Budżet preliminował 4000 zł. na składzie jednak było zaledwie 4 wagony za które należitość w kwocie 146 zł. została w zaległości. Z powodu zupełnego braku spirytusu w magazynach odpadły także preliminowane z tego tytułu wpływy 3.600 zł. i 1.750 zł. razem 5.350 zł. Podług budżetu miała wpłynąć do funduszu krajowego nadwyżka dochodów w kwocie 1.780 zł. podług zamknięcia rachunków fundusz krajowy pokrył nadwyżkę wydatków w kwocie 9.011 zł. Ogólny więc wynik niekorzystny przedstawia kwotę 10.791 zł. Gdy jednak uwzględnimy jak to uczyniliśmy przy składach lwowskich, że z r. budżetowego pozostało: zaległości czynnych 3.183 zł., biernych tylko 30 zł., dalej że w sumie wydatków mieszczą się zapłacone należitości bierne z r. 1892 w kwocie 222 zł. a w sumie dochodów zwiększą się zrealizowane należitości czynne z r. 1892 w kwocie 2.092 zł. okaże się że wynik niekorzystny wynosi właściwie 9.508 zł.

Przechodzimy do drugiej części naszego zadania to jest do zdania sprawy z zamknięć rachunkowych

Funduszy ze skarbu krajowego dotowanych :

1. Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Wydatki tego funduszu dzielą się na dwa działy: I. Zasiłki dla funduszy szkolnych okręgowych i II. Wydatki własne krajowego funduszu szkolnego.

W dziale I prelinowano w rubr. 1 do 9 ogólną kwotę 1,141.239 zł. rzeczywiste zaś wyniki wykazują w tym dziale sumę wydatków 1,200.580 zł. czyli więcej o 59.341 zł. Na właściwe wydatki tego działu w rubryce 1 do 8 wydano 1,066.657 zł. zamiast prelinowanych 1,121.239 zł. czyli mniej o 54.582 zł. Gdy jednak z rubr. IX tytułem zaliczek zwrotnych dla funduszy szkolnych okręgowych wydano 133.923 zł. zamiast prelinowanych na ten cel 20.000 zł. czyli więcej o 113.923 zł. powstało stąd ogólne przekroczenie w tym dziale o 59.341 zł.

W dziale II. prelinowano ogólną kwotę 407.591 zł. a wydano 439.454 zł. czyli więcej o 31.863 zł. W obu więc działach wydatków funduszu szkolnego krajowego wydano więcej niż prelinowano o 91.204 zł.

W rubr. I. „zasiłki dla funduszy szkolnych okręgowych“ wydano ogółem 677 087 zł. zamiast prelinowanych 699.526 zł. czyli mniej o 22.439 zł. przeważnie z powodu że w wielu szkołach dla braku kandydatów nie ustanowiono stałych nauczycieli religii, lecz poruczono udzielanie tej nauki tymczasowym nauczycielom za wynagrodzeniem 60% stałej płacy.

W rubr. VII. „Na utrzymanie szkół nowych“ prelinowano na utrzymanie 54 szkół nowych na 4 miesiące kwotę 11.500 zł. Z tej kwoty nie wydano nic, ponieważ Rady szkolne okręgowe na ten cel żadnych zasiłków nie żądały.

Na płace i dodatki dla nauczycieli nadetatowych prelinowano 302.341 zł. a wydano tylko 282.189 zł. czyli mniej o 20.152 zł. a to z powodu zastrzeżenia późniejszego zaasynowania prelinowanego na r. 1893 dla m. Krakowa w tej rubryce zasiłku dopiero po przedłożeniu odnośnego zamknięcia rachunków.

Wzmiankowane powyżej znaczne przekroczenie wydatków prelinowanych tytułem zaliczek zwrotnych dla funduszy szkolnych okręgowych powstało wskutek nieregularnego wpływania prestacyj na utrzymanie nauczycieli z powodu klęsk elementarnych jakie nawiedzały kraj w r. 1893. Z końcem r. 1892 zalegające u rad szkolnych okręgowych zaliczki wynosiły 95.762 zł., w ciągu roku budżetowego udzielono takich zaliczek 133.922 zł. a spłacono 41.361 zł., tak że z końcem roku 1893 zaległości te wynoszą ogólną kwotę 188.303 zł.

Rubr. X. Substytucye, obejmuje dwie pozycye, a mianowicie, a) wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe i b) wynagrodzenie za zastępstwo nauczycieli i nauczycielek. Na podstawie dozwolonego w tej rubryce virement użyto oszczędności pierwszej pozycyi na pokrycie zwiększonych wydatków. w poz. drugiej — i ponadto jeszcze wydano więcej niż prelinowano w całej rubryce o 611 zł. z powodu powołania większej liczby nauczycieli szkół ludowych na kursa matematyczno-przyrodnicze i rysunkowe we Lwowie i Krakowie.

Rubr. XIII. „Remuneracye i zapomogi“. W poz. 26. tej rubryki prelinowano tytułem remuneracyi za naukę robót ręcznych kwotę 29.270 zł., wydano zaś tylko 25.818 zł. częścią z powodu niepobrania z końcem grudnia należnych kwot. Zaległość bierna z tego tytułu wynosi 1.149 zł., częścią z tego powodu, że nauki robót ręcznych nie udzielano we wszystkich tych szkołach, dla których budżet prelinował przypadające wynagrodzenie. Od szeregu lat Wys. Sejm przeznacza na tę naukę znaczniejsze stosunkowo kwoty, których się jednak nie spożytkowuje,

a to dla braku odpowiednich sił nauczycielskich. W roku 1892 wydano z uwzględnieniem pozostałych należności biernych mniej niż prelininowano o przeszło 3.000 zł., w roku budżetowym zaś mniej o przeszło 2.000 zł. Oświadczenie rady szkolnej krajowej złożone w Komisji budżetowej przekonały Komisję, że Rada szkolna czyni wszelkie możliwe starania aby zapewnić udzielanie nauki robót ręcznych we wszystkich tych szkołach, dla których w prelininarzu żąda potrzebnych kredytów. Niemniej czyni Rada szkolna starania aby z roku na rok zwiększać liczbę szkół, w których nauka ta udzielaną by być mogła. Na rok 1894 Rada szkolna prelininowała a Wys. Sejm uchwalił na ten cel 31.575 zł. a na rok 1895 prelininuje Rada szkolna 32.500 zł. Prelininarze swoje w tej pozycyi opiera Rada szkolna na szczegółowych wykazach ilości szkół w każdym z 74 okręgów szkolnych, w których nauka robót ręcznych w danym roku budżetowym udzielaną być ma. Komisya budżetowa pozwala sobie przytoczyć niektóre cyfry wyjęte z najnowszego wykazu. W okręgu szkolnym Zaleszczyckim niema ani jednej szkoły, w której by udzielano nauki robót ręcznych. Okręg szkolny Borszczów wykazuje w całym okręgu 1. szkołę, 4 szkoły wykazuje 1 okręg, 5 szkół również 1 okręg, 3 okręgi wykazują po 6 szkół, 5 okręgów po 8 szkół, 2 okręgi po 9 szkół, 2 okręgi po 10 szkół, 6 okręgów po 11 szkół, 4 okręgi po 13 szkół, 1 okręg 14 szkół, 9 okręgów po 15 szkół, 2 okręgi po 16 szkół, 1 okręg 17 szkół, 5 okręgów po 18 szkół, 3 okręgi po 20 szkół, 1 okręg 21 szkół, 4 okręgi po 22 szkół, 2 okręgi po 23 szkół, 1 okręg 24 szkół, 2 okręgi po 25 szkół, 3 okręgi po 26 szkół, 3 okręgi po 27 szkół, 1 okręg 31 szkół, 3 okręgi po 32 szkół, 32, 33, 34, 36, 39, 41, 52 i 66 szkół (Lwów zamiejski) wykazuje po 1. okręgu szkolnym, razem ma być w kraju 1.388 szkół z udzielaną i z tej pozycyi opłacono, nauką robót ręcznych.

Rubr. XVII. „Dodatki pięcioletnie“ wykazuje wydatki rzeczywiste większe od prelininowanych 170.000 zł. o 10.039 zł. częścią z powodu zapłacenia w roku budżetowym zaległości biernych pozostałych z r. 1892. w kwocie 3.421 zł. a częścią z powodu przyznania dodatków pięcioletnich za lata poprzednie, w których wskutek niezalatwienia merytorycznego odnośnych spraw, zamknięcia rachunków znaczne stosunkowo wykazywały zaoszczędzenia (w r. 1892. kwota ta wynosiła 25.420 zł.)

Rubr. XXI. „Potrzeby szkół ogólnej natury“ wykazuje rzeczywiste wydatki 15.234 zł. zamiast prelininowanych 11.346 zł. czyli więcej o 3.888 zł. a to z powodu zarachowania w tej rubryce wydatku w kwocie 4.000 zł. na cele wystawy krajowej, który to kredyt przyzwolony został osobną uchwałą wys. Sejmu, bez oznaczenia osobnego pokrycia.

Większe niż prelininowano wydatki o 23.097 zł. tytułem mylnych zarachowań urzędów podatkowych w rubr. XXII., mają pokrycie w większych wpływach z tego samego tytułu płynących a wykazanych w dziale dochodów poz. 23. rubr. VII. Są to pobieżne wydatki i dochody z góry dokładnie obliczyć się nie dające.

Dochody.

Dochody własne funduszu szkolnego krajowego prelininowane na 198.748 zł. dały w rzeczywistości 221.911 zł. czyli więcej o 23.163 zł. Powyżej już omówione zostały większe niż prelininowano wpływy tytułem zwrotu zaliczek udzielonych funduszom szkolnym okręgowym i tytułem zwrotów wydatków innych rubryk budżetowych. Inne drobniejsze nadwyżki dochodów w zamknięciu rachunków wykazane, nie wymagają osobnego omówienia. W dziale dochodów dwie pozycje wykazują dochody rzeczywiste mniejsze od prelininowanych a mianowicie: poz. 26. i poz. 28. W poz. 26. prelininowano dochód w kwocie 50.000 zł. tytułem zwrotów zaoszczędzeń w zasiłkach danych funduszom szkolnym okręgowym w latach 1874. do 1893. Rzeczywisty dochód z tego tytułu był mniejszym od prelininowanego o 2 058 zł. Z końcem r. 1892. należność ogólna wynosiła z tego tytułu 195.616 zł. Na poczet tej należności spłacono w ciągu roku 1893. kwotę 47.942 zł.

wskutek czego pozostała zaległość wynosiła 147.674 zł. W tymże roku budżetowym nadebrano zaciągów na kwotę 79.098 zł. przez co suma zaległości z końcem r. 1893. wynosi kwotę 226.772 zł.

W poz. 28. prelimitowano tytułem zwrotu zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne kwotę 15.000 zł. z tego tytułu wpłynęło zaś tylko 9.855 zł. czyli mniej o 5.145 zł. Z końcem r. 1893. zaległości z tego tytułu wynosiły kwotę 56.997 zł. Kwota ta zalega u 265 gmin, w wysokości od 2.000 zł. do 20 zł.

Zaliczki na budowę szkół udzielano gminom do końca r. 1892. z kredytów przez wys. Sejm na ten cel corocznie uchwalanych. Uchwałą z d. 22. września 1892. utworzony został osobny fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół, uposażony następnie obficie uchwałą Sejmową z d. 16. lutego 1894. Pożyczki z tego funduszu udzielone mają być zwrócone w 10 rocznych ratach, a roczne raty wracające do funduszu w przeciągu pierwszych 10 lat mogą być na nowo rozpożyczane, tak, że na podstawie powyższych uchwał sejmowych, samoistny ten fundusz powołany został do życia na lat 20.

Wydatki funduszu szkolnego krajowego wynosiły .	1,640.034 zł.
Dochody własne	221.911 „
Nadwyżka wydatków wynosiła	1,418 123 „

i pokryta została z funduszu krajowego. Budżet prelimitował z tego tytułu wydatek w kwocie 1,350.082 zł. wydano więc więcej niż prelimitowano o 68.041 zł., jak to wykazano w rubr. VII., poz. 52. działu wydatków funduszu krajowego.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Wydatki tego funduszu miały według budżetu wynosić kwotę 208.320 zł. dochody własne zaś 82.995 zł. a nadwyżka wydatków 125.325 zł. Rzeczywisty wynik według przedłożonego przez Radę szkolną krajową zamknięcia rachunków wykazuje wydatki w kwocie 203.087 zł. dochody własne w kwocie 101.645 zł., a nadwyżka wydatków rzeczywistych nad rzeczywiste dochody własne wynosiła tylko 101.443 zł. Ponieważ fundusz emerytalny pobrał z funduszu krajowego całą na pokrycie niedoboru prelimitowaną kwotę 125.325 zł. z tego powodu pozostał w funduszu emerytalnym z końcem r. 1893 zapas kasowy w kwocie 23.883 zł. Ten zapas kasowy po potrąceniu nadwyżki zaległości biernych nad zaległości czynne wynoszącej 3.240 zł. przypisany został do zwrotu funduszowi krajowemu w r. 1894 w kwocie 20.643 zł. Z końcem r. 1892 przypisaną została do zwrotu funduszowi krajowemu kwota 13.723 zł. Na poczet tej należności zwrócono funduszowi krajow. 12.746 zł. a pozostała zaległość wynosiła 977 zł., razem więc przypis do zwrotu funduszowi krajowemu z końcem r. 1893 wynosi 21.620 zł.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Na utrzymanie obu oddziałów szpitalu powszechnego we Lwowie, prelimitował budżet kwotę 213.603 zł., dochody szpitala miały wynosić 202.434 zł., a nadwyżkę wydatków w kwocie 11.169 zł., miał pokryć fundusz krajowy tytułem dotacji. Zamknięcie rachunków wykazuje następujący wynik: wydatki rzeczywiste 218.061 zł. dochody własne 224.564 zł., a nadwyżka dochodów w kwocie 6.503 zł. zwróconą została funduszowi krajowemu, a to w tej formie, że o 1.935 zł. pobrano mniej z funduszu krajowego na dotację na zakład położniczy a 4.568 zł. zwrócono faktycznie funduszowi krajowemu. Z zestawienia powyższych cyfr okazuje się, że gospodarka pieniężna była w r. 1893 korzystniejszą od budżetu o 17.672 zł. Jeżeli jednak zważymy, że tytułem zwrotu ko-

szków leczenia pobrał fundusz szpitala z funduszu krajowego 168.720 zł., zamiast preliminowanych 151.000 zł. czyli więcej o 17.720 zł. dojdziemy do rezultatu, że właściwy wynik finansowy był niekorzystniejszy o drobną kwotę 48 zł.

W y d a t k i.

Przystępując do szczegółów działu wydatków musimy przedewszystkiem zauważyć, że w r. 1893 ilość dni leczenia nie tylko się nie powiększyła, lecz przeciwnie w porównaniu z r. 1892 zmniejszyła się o 15.392 dni. (W przedłożeniu Wydziału krajowego cyfra ta z powodu omyłki drukarskiej mylnie na 14.392 podaną została). Mniejsza lub większa ilość dni leczenia nie ma wpływu na wynikłość rubr. I. „płace i emolumenta etatowe“, która mniejsze o 896 zł. od preliminowanych wydatki we właściwych swoich pozycjach, zawdzięcza jedynie interkalaryom. Z tej rubryki jednak udzielone także zostały w budżecie niepreliminowane zaliczki na płace, w niespłaconej do końca roku należności w kwocie 1.426 zł. Z tego powodu całość rubryki wykazuje przekroczenie o 530 zł. Wykazana kwota niespłaconych pożyczek przypisaną została do zwrotu w kwocie 1.133 zł., ponieważ z powodu śmierci dr. Feigla odpisaną została udzielona mu za życia zaliczka w niespłaconej kwocie 292.50 zł.

Przekroczenie z powodu udzielonych zaliczek na płace ma całkowite pokrycie w użytych niepreliminowanych wpływach tytułem zwrotu zaliczek udzielonych w latach ubiegłych. Wpływy z tego tytułu wynoszą 1.959 zł., jak to wykazuje rubr. IV. działu dochodów.

Przekroczenie preliminarowanej kwoty w rubr. II. „koszta utrzymania osób nietatowych“ powstało głównie z powodu wyższych niż preliminowano wydatków na służbę oddziałową, zamiast bowiem 54 osób utrzymywano istotnie 60 osób, a to z powodu większej liczby chorych leczonych w 2 klasie, dla których obsługi przeznacza się stosunkowo więcej dozorców.

Pomimo zmniejszonej ilości dni leczenia wykazuje poz. 42 rubr. VII. „koszta żywienia chorych“ wydatki rzeczywiste 58.609 zł. większe od preliminowanych 56.000 zł. o 2.609 zł.

W r. 1891 było dni leczenia 253.610, a wydatki tej pozycji wynosiły 55.517 zł. czyli 1 dzień żywienia kosztował 21.90 centa. W r. 1892 było dni leczenia 269.863, koszta żywienia wynosiły 63.267 zł. a 1 dzień żywienia 23.07 ct.

W r. zaś 1893 wynosiły koszta te 58.609 zł. na 254.471 dni leczenia; jeden dzień żywienia kosztował w r. 1893, cent. 23.03. Wysokie to przecięcie tłumaczy Wydział krajowy wysokimi cenami niektórych artykułów żywności a w szczególności kartofli, a nadto i tem, że chorym zapisywano więcej potraw mięsnych, a dla stwierdzenia tej okoliczności podaje Wydział krajowy, że w r. 1892 przy 269.863 dniach leczenia spotrzebowano 50.007 kilogr. mięsa, podczas gdy w roku 1893 spotrzebowano 49.746 kilogr. mięsa na 254.471 dni leczenia.

W roku więc 1892 przypada na 1 dzień leczenia 145.3 gramów mięsa podczas gdy w r. 1893 przypada 195.5 na jeden dzień leczenia.

D o c h o d y.

Znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem w dziale dochodów wykazuje rubr. III. „Zwroty kosztów leczenia“. O ile wyższe te dochody były czerpane z funduszu krajowego tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych, była o nich mowa już przy rubr. III. wydatków funduszu krajowego. Większe dochody tytułem zwrotu kosztów leczenia od płacących za siebie i od funduszy obokrajowych i innych publicznych są wynikiem energicznego ściągania zaległości i większych wpływów od kas chorych. Wpływy niepreliminowane tytułem zwrotu zaliczek udzielonych w latach ubiegłych służą na pokrycie wydatków niepreliminowanych na zaliczki na płace udzielone w roku budżetowym.

Dochody własne szpitala powszechnego wynosiły	224.564 zł.
Wydatki	218.061 „
Nadwyżka dochodów wynosiła	6.503 zł.

która jak to powyżej wykazano wpłynęła do funduszu krajowego jużto w formie mniej pobranej dotacyi na zakład położnic, już też w formie rzeczywistych wpływów do funduszu krajowego. Wykazaliśmy powyżej, że pomyślny ten wynik zawdzięczyć należy wyłącznie większym wpływom tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych od funduszu krajowego pobranym. Przy uwzględnieniu tej okoliczności okazuje się, że rzeczywisty wynik był zgodny z preliminarzem, z bardzo nieznaczną różnicą 48 zł.

Fundusz podrzutek w Lwowie.

Fundusz ten nie posiada żadnego majątku ani dochodów własnych. Wszystkie jego potrzeby pokrywa fundusz krajowy. Wydatki na opędzenie tych potrzeb prelininowane na kwotę 5.414 zł. wynosiły w rzeczywistości 5.413 zł. i taką też kwotę pobrano z funduszu krajowego tytułem dotacyi.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki na utrzymanie tego zakładu prelininowane były na kwotę ogólną 209.567 zł. Dochody własne miały wynosić tylko 186.480 zł., a fundusz krajowy miał pokryć nadwyżkę wydatków w kwocie 23.087 zł. Wykazany w zamknięciu rachunków rzeczywisty wynik był korzystniejszy. Wydatki bowiem rzeczywiste wynosiły 219.831 zł., a dochody 226.363 zł. Z zestawienia tego okazuje się, że zakład ten w roku budżetowym nie tylko żadnej dotacyi z funduszu krajowego nie pobrał, ale nadto zwrócił funduszowi krajowemu nadwyżkę dochodów w kwocie 6.532 zł.

Ogólny zatem wynik był od preliminarza korzystniejszym o 29.619 zł. Jeżeli jednak zważymy, że tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych, zakład ten pobrał z funduszu krajowego więcej o 30.074 zł. niż na ten cel prelininowano, okaże się, że właściwie wynik rzeczywisty był w porównaniu z budżetem niekorzystniejszym o drobną stosunkowo kwotę 455 zł.

W y d a t k i.

Rubr. I. „Płace i emolumenta etatowe„ wykazuje nieznaczną, bo tylko 30 zł. wynoszącą różnicę między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem i to na korzyść budżetu. Z tej rubryki jednak udzielone także zostały zaliczki na płace w niespłaconej z końcem roku budżetowego wysokości 1.266 zł. i z tego powodu rubryka ta wykazuje przekroczenie o 1.236 zł., przyczem zauważyć musimy, że przekroczenie to ma całkowite pokrycie w nieprelininowanych wpływach tytułem zwrotu zaliczek udzielonych w latach ubiegłych w kwocie 1945 zł., wykazanych w rubr. V. dochodów.

W rubr. VII. „Koszta gospodarze“ prelininowano na koszta żywienia chorych kwotę 48.000 zł., wydano zaś na ten cel 52.274 zł., czyli więcej o 4.274 zł. Większa o 4.583 ilość dni leczenia jak podaje Wydział krajowy, w części tylko tłumaczy to przekroczenie. Właściwą przyczyną jest za niska cyfra prelininowana na te wydatki. W stosunku do roku 1892 wydano na te potrzeby mniej o 1.386 zł. pomimo, że ilość dni leczenia była większą o 4.583. W roku 1882, 1 dzień żywienia kosztował 23-33 centa, w r. 1893 dzień leczenia kosztował tylko 22-28 cent. Preliminarz na r. 1893 układany był na podstawie wyników z r. 1891. W tym roku było dni leczenia 218.180, podczas gdy r. 1893 wykazuje takich dni 234.597 czyli o 16.417 więcej.

Wykazane w poz. 37 tej rubryki przekroczenie o 2.759 zł. kwoty prelininowanej na uprawę pól, ma więcej niż całkowite pokrycie w większych niż prelininowano dochodach z pól

o 3.890 zł. Przyczyna tych znacznych stosunkowo różnic, leży w tem, że w tej pozycji wydatków zarachowano koszty utrzymania krów, wołów i trzody chlewnej, a w odnośnej pozycji dochodów zarachowano oprócz właściwych dochodów z pól także dochody z mleka, chowu krów, bicia wołów i trzody chlewnej.

Dochody.

Oprócz wyjaśnionych już powyżej różnic na korzyść budżetu w poz. 4. rubr. III. „dochody z pól“ o 3.890 zł. i w rubr. V. tytułem zwrotu zaliczek z lat ubiegłych o 1.945 zł, wykazuje jeszcze rubr. IV. „zwroty kosztów leczenia“ wyższe niż preliminowano wpływy o ogólną kwotę 33.387 zł. Od funduszu krajowego pobrał zakład Kulparkowski tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych kwotę 175.074 zł. zamiast preliminowanych 145.000 zł. Powyżej już wyjaśniliśmy jaki wyższe te dochody miały wpływ na ostateczny wynik finansowej gospodarki tego zakładu w roku budżetowym. Od płacących za siebie i od funduszy obcokrajowych miały podług preliminarza wpływać kwoty 24.000 zł. a względnie 3.500 zł., rzeczywiste zaś wpływy z tego tytułu wynosiły 26.380 zł. i 4.433 zł. a to wskutek większej liczby leczonych w zakładzie chorych obu tych kategorii i z powodu energicznego ścigania należności.

Dochody zakładu na Kulparkowie wynosiły	226.363 zł.
Wydatki „ „ „ „	219.831 „
okazała się nadwyżka dochodów	6.532 zł.

która wpłynęła do funduszu krajowego. Jak powyżej wykazaliśmy budżet przewidywał potrzebę dotacyi w kwocie 23.087 zł. przeto wynik był korzystniejszym o 29.619 zł. Korzystny ten wynik jest wpływem tej okoliczności, że zakład tytułem zwrotu kosztów leczenia pobrał z funduszu krajowego ponad preliminarz kwotę 30.074 zł. Przy uwzględnieniu tej okoliczności okazuje się, że właściwy wynik był w porównaniu z budżetem niekorzystniejszy o nieznaczną kwotę 455 zł.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Na wszystkie 4 oddziały tego szpitala preliminował budżet wydatki zwyczajne 188.226 zł. nadzwyczajne 77.980 zł. razem 266.206 zł. Dochody wynosić miały 187.529 zł., a nadwyżkę wydatków w kwocie 78.677 zł. miał pokryć fundusz krajowy. Zamknięcie rachunków wykazuje rzeczywiste wyniki następujące: wydatki zwyczajne 192.358 zł. nadzwyczajne 77.479 zł. razem 269.837 zł. Dochody własne wynosiły 212.288 zł., a fundusz krajowy pokrył nadwyżkę wydatków w kwocie 57.549 zł., a że szpital oddał funduszowi krajowemu nadwyżkę dochodów w kwocie 4.302 zł. przeto tytułem pokrycia zwykłej wydatków pozostałych trzech oddziałów, szpital pobrał z funduszu krajowego kwotę 61.851 zł. W porównaniu z budżetem zamknięcie rachunków wykazuje wynik korzystniejszy o 21.128 zł. Jeżeli się jednak zważy, że tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych szpital pobrał z funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 10.974 zł., okaże się, że właściwy wynik korzystniejszy redukuje się do kwoty 10.154 zł.

W y d a t k i.

Z powodu interkalaryów wykazuje rubr. I. „płace i emolumenta etatowe“ mniejsze niż preliminowano wydatki o 1.460 zł., które w części przynajmniej pokrywają większe niż preliminowano wydatki na pensye i emerytury o 2.665 zł. W ciągu roku budżetowego bowiem spensyono-

wani zostali dyrektor i oficyał szpitala, dla których budżet w rubryce pensyj i emerytur żadnej kwoty nie prelimitował.

W rubr. VII. „Koszta gospodarze“ wynosiły wydatki na żywienie chorych 52.083 zł. zamiast prelimitowanych 48.000 zł. Przy układaniu preliminarza i uchwalaniu budżetu znane były wyniki z r. 1891. W tym roku było dni leczenia 215.540, w roku zaś budżetowym dni tych było 230.890. W roku 1892 było dni leczenia 219.036 a koszt żywienia wynosił 52.449 zł., podczas gdy w r. 1893 pomimo, że ilość dni leczenia była o 11.854 większa niż w r. 1892. koszt żywienia wynosił tylko 52.083 zł. W roku 1892 jeden dzień żywienia kosztował tylko 22.32 cent. w roku zaś 1893, taki dzień żywienia kosztował tylko 22.55 cent. W r. 1892 jeden dzień żywienia kosztował w Krakowie więcej niż we Lwowie o 0.25 cent. w r. zaś 1893 jeden dzień leczenia kosztował w Krakowie mniej niż we Lwowie o 0.45 cent. Większa ilość chorych leczonych w roku budżetowym w tym szpitalu spowodowała przekroczenie kwoty prelimitowanej w rubr. VIII. „na lekarstwa“ o 31.252 zł.

Częściowe pokrycie ma to przekroczenie w oszczędności osiągniętej w kwocie 701 zł. w poz. 45. tej rubryki „na potrzeby sanitarne“. Zwyczajne wydatki na konserwację budynków wynosiły więcej niż prelimitowano o 774 zł z powodu adaptacji znaczniejszym kosztem dawnego oddziału chirurgicznego i mieszkania sióstr miłosierdzia. W tej rubryce prelimitowano w wydatkach nadzwyczajnych na budowę II piętra, urządzenie seperatek, rozszerzenie ogrodu spacerowego 13.100 zł. a na nadzwyczajne urządzenia mechaniczne 19.900 zł. w pierwszej pozycji wydano mniej o 1.201 zł. w drugiej przekroczono preliminarz o 1 400 zł. a to stosownie do rzeczywistej potrzeby. Prelimitowaną kwotę 43.200 zł. na budowę pawilonu chirurgicznego dodano do niewyczerpanego w r. 1892. kredytu w kwocie 20.233 zł. W roku więc 1893. miał Wydział krajowy na cele tej budowy do dyspozycji ogólną kwotę 63.423 zł., z której w ciągu roku budżetowego wydano tylko 52.032 zł. a resztę 11.392 zł. przeniesiono na rachunek r. 1894.

D o c h o d y .

W dziale dochodów jedna tylko rubryka wykazuje znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem, a mianowicie:

Rubr. III. „z wrot y kosztów leczenia“. Powyżej już była mowa o większych wpływach od funduszu krajowego tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych. Lecz także i płacący za siebie i fundusze obcokrajowe i inne zapłaciły tytułem kosztów leczenia więcej niż prelimitowano, pierwsi o 4.870 zł. drugie o 9.238 zł. razem więc z tego tytułu szpital otrzymał w obu tych pozycjach więcej niż prelimitowano o 4.108 zł. a to przeważnie wskutek zaprowadzenia ustawy dla kasy chorych obowiązanej do płacenia kosztów leczenia za swych członków.

wydatki Szpitala Św. Łazarza w Krakowie wynosiły . . .	269.837 zł.
dochody „ „ „ „ „ „ . . .	212.288 „
nadwyżka wydatków . . .	57.549 zł.

pokryta została z funduszu krajowego w formie udzielonej dotacji w kwocie 61.851 zł. i odebranej nadwyżki dochodów z oddziału syfilitycznego w kwocie 4.302 zł. A gdy budżet prelimitował na pokrycie nadwyżki wydatków 78.677 zł. przeto wydano z tego tytułu mniej niż prelimitowano o 21.128 zł. Ponieważ jednak szpital pobrał z funduszu krajowego z rubr. III. więcej niż prelimitowano o 10.974 zł., przeto rzeczywiste zaoszczędzenie redukuje się do kwoty 10.154 zł. jak powyżej wykazano.

Fundusz policyi krajowej.

Dochody tego funduszu zgodnie z preliminarzem wynosiły 6.034 zł. Wydatki podług preliminarza miały wynosić 2.500 zł. tytułem kosztów utrzymania więźniów z Galicyi pochodzących w domach przymusowej pracy i poprawy w innych prowincjach austriackich, i 5 zł. tytułem rozmaitych wydatków, a nadwyżka dochodów w kwocie 3.529 zł. miała wpłynąć do funduszu krajowego. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatki tytułem utrzymania więźniów o 656 zł. mniejsze od preliminowanych. Natomiast wydano z tego funduszu 1.749 zł. ponad preliminarz na honorarium za wypracowanie planów dla urzędzić się mających w kraju poprawczych kolonij rolniczych. Wskutek tego wydatku pozostała nadwyżka dochodów w kwocie 2.436 zł. i ta tylko kwota wpłynęła do funduszu krajowego, jak to wykazano w poz. 7. rubr. IV. dochodów funduszu krajowego.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1884.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1888.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Wszystkie te fundusze nie mają własnych zasobów ani dochodów, a wszelkie ich potrzeby pokrywa fundusz krajowy na podstawie uchwalonych przez Wys. Sejm kredytów w rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego. W miarę przedkładania do wypłaty obligacyj wylosowanych więcej lub mniej niż preliminowano, jak również w miarę przedkładania do wypłaty kuponów w kwocie mniejszej lub większej niż preliminowano, potrzeby tych funduszy są większe lub mniejsze i stosownie do tego fundusz krajowy na ich zaspokojenie większe lub mniejsze czynić musi wydatki.

Fundusze pożyczki krajowej z r. 1884, 1888 i 1891 wykazują większe niż preliminowano wydatki o 2.492 zł. 712 zł. i 8.025 zł. Natomiast potrzeby funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. były mniejsze od preliminowanych o 10.024 zł. Stosownie do tego i wydatki funduszu krajowego z tytułu pokrycia tych wydatków były o te same kwoty większe względnie mniejsze od preliminowanych.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1885.

Opierając się na planie amortyzacyjnym tej pożyczki, budżet preliminował potrzeby tego funduszu na kwotę 21.234 zł. Korzystając jednak z nadwyżek dochodów b. funduszy indemnizacyjnych, Wydział krajowy w myśl poleceń Wys. Sejmu, wypowiedział cały kapitał tej pożyczki z dniem 1. listopada 1893 i do końca r. budżetowego spłacił obligacje tej pożyczki w kwocie 253.600 zł. a gdy do tego dodamy wydatki na procenta, zapadłe 1. maja i 1. listopada i koszta administracyjne, otrzymamy ogólną sumę wydatków w kwocie 270.642 zł. więcej od preliminowanych o 249.408 zł. Do końca roku 1893 nie zgłoszono do wypłaty obligacyj za 70.100 zł. a płatnych kuponów nie przedstawiono za 456 zł. Ogólna więc zaległość bierna tego funduszu wynosi 70.556 zł.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Wysoki Sejm nie uchwalił na rok 1893. budżetu dla tego funduszu. Pożyczka ta miała na celu uzyskanie funduszków na spłacenie pozostałych jeszcze obligacyj funduszków indemnizacyjnych w ogólnej kwocie 26,925.000 zł. W tym celu wydano 4% obligacje imiennej wartości 58,850.000 koron czyli 29,425.000 zł. za które licząc po uzyskanym kursie 91:50 za 100 otrzymano gotówką 26,923.875 zł. Kwotę potrzebną na półroczne odsetki, na umorzenie przez losowanie, na koszt przeprowadzenia całej operacji i na mylne zarachowania urzędów podatkowych, w ogólnej sumie 629.446 zł. wzięto z bieżących dochodów funduszu indemnizacyjnego. Całej uzyskanej z pożyczki z r. 1893 kwoty, użył Wydział krajowy na spłacenie obligacyj długów indemnizacyjnych o czem Wydział krajowy w osobnym przedłożeniu zdał Wys. Sejmowi sprawę.

Przechodzimy do trzeciej części naszego zadania to jest do zdania sprawy z zamknięć rachunkowych

Funduszków samoistnych, niedotowanych, budżetem objętych:

Fundusz domestykalny.

W roku 1893. fundusz ten nie miał żadnych wydatków, zaś dochody w kwocie 4.608 zł. wraz z majątkiem zarodowym wynoszącym kwotę 25.186 zł. i efekta będące własnością tego funduszu w kwocie 171.782 zł. oddano dyrekeyi Banku krajowego, jako stały fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego, a to w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 10. maja 1893.

Fundusz kultury krajowej.

Fundusz stanowy sierociński.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wszystkie te fundusze w ostatecznych swoich wynikach z roku budżetowego niezna-
czne tylko wykazują różnice między preliminarzem a zamknięciem rachunków i nie wymagają
szczegółowego omówienia. Nadwyżki dochodów czyli pozostałości kasowe użyte zostały w myśl
istniejących przepisów i uchwał sejmowych.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Uzyskana w swoim czasie ze zrealizowania tej pożyczki gotówka w kwocie 1,166.300 zł. rozpożyczoną została powiatom. Po koniec roku 1892 zwróciły powiaty kwotę 1,163.173 zł. tak że zaległość pozostała z końcem roku 1892 wynosiła w kapitale 3.127 zł. Tytułem odsetek zalegała z końcem 1892 r. kwota 4.223 zł. a tytułem odsetek zwłoki zalegała kwota 1.456 zł. Ogólny więc stan czynny tego funduszu z końcem r. 1893. wynosił 8.806 zł. Podług budżetu miała na ra-

chunek tej ogólnej zaległości wpłynąć kwota 2.000 zł. dochód zaś rzeczywisty wynosił tylko 1.629 zł. mniej niż preliminowano o 371 zł.

Wydatki tego funduszu miały wynosić na podstawie planu umorzenia kwotę 52.788 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje z tego tytułu wydatek w kwocie 57.548 zł. o 4.760 zł. więcej niż preliminowano, a to głównie z tego powodu, ponieważ zgłoszono do wypłaty obligacje dawniej wylosowane i kupony dawniej płatne.

Wydatki więc były większe od preliminowanych o 4.760 zł., dochody mniejsze o 371 zł. przeto fundusz krajowy wypłacił na pokrycie nadwyżki wydatków kwotę 55.919 zł. więcej niż z tego tytułu preliminowano o 5.131 zł.

Fundusz podrzutek w Krakowie.

Z własnego majątku miał ten fundusz dochód w kwocie 1.664 zł. Z funduszu krajowego pobiera ten fundusz dotację na pokrycie wydatków rubr. VII. „zapomogi dla położnie opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położnie“. W roku budżetowym fundusz krajowy wypłacił z tego tytułu 3.048 zł. mniej niż preliminowano o 402 zł. Ogół dochodów tego funduszu wynosił więc 4.712 zł. a ponieważ wydatki wynosiły tylko 4.357 zł. przeto nadwyżkę dochodów w kwocie 355 zł. wcielono do majątku zarodowego tego funduszu.

Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Dochody tego funduszu tytułem dotacji z funduszu krajowego, zwrotów pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym, odsetek od lokacji i odsetek zwłoki, wynosiły ogółem 58.740 zł. W ciągu roku budżetowego wypożyczono 6 Wydziałom powiatowym ogólną kwotę 44.000 zł. Z końcem r. 1893 fundusz ten posiadał zapas kasowy 5.507 zł. pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym 210.461 zł. i na lokacji w banku krajowym 18.723 zł. czyli razem 234.691 zł. W stosunku do roku 1892 przyrost majątku wynosi 20.500 zł. a to z dotacji corocznej 20.000 zł. i z odsetek 500 zł.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych :

Fundusz regulacji rzeki Gniłej Lipy (Sekeya górna).

Wydatki spowodowane wykupnem gruntów, konserwacją i kosztami zarządu w ogólnej kwocie 752 zł. pokryto odsetkami od kapitałów lokowanych, które wynosiły 764 zł. Nadwyżka dochodów dodaną została do zapasu kasowego z końcem r. 1892. Z końcem r. 1893 fundusz ten posiadał w funduszu regulacyjnym 38.901 zł. a to 25.620 zł. w gotówce i 13.281 zł. w wartości wykupionych gruntów i należnościach czynnych. Fundusz konserwacyjny wynosił 1.754 zł.

Fundusz regulacji potoku Kisieliny.

Wydatki poniesione na wykupno gruntów i na roboty w r. 1893 dokonane, wynosiły ogółem 14.923 zł., a gdy tytułem datków konkurencyjnych i rozmaitych, wpłynęła kwota 12.865 zł. pozostała niepokryta nadwyżka wydatków w kwocie 2.058 zł., którą zaliczkowo pokrył fundusz krajowy. Z końcem r. 1893 zaliczki dane funduszowi z funduszu krajowego, wynosiły ogółem

15.680 zł. a gdy należności czynne i wartość kupionych gruntów wynoszą 19.781 zł. przeto fundusz ten z końcem r. 1893 przedstawia czysty stan czynny w kwocie 4.100 zł. Fundusz konserwacyjny wynosił 274 zł.

Fundusz regulacji rzeki Łęgu.

Na roboty w r. 1893. dokonane, wydano ogółem 15.511 zł. Wydatki te pokryto w części z dochodów tytułem datków konkurencyjnych, odsetek i rozmaitych. Wszystkie te wpływy wynosiły 2.965 zł. Pozostałą nadwyżkę wydatków w kwocie 12.546 zł. pokryto z pozostałości kasowej. Z końcem roku 1893. fundusz ten wykazywał czysty stan czynny w kwocie 31.586 zł. z czego 5,892 zł. w gotówce i papierach wartościowych. Fundusz konserwacyjny wynosił 1.722 zł.

Fundusz regulacji rzeki Trześniówki.

Na roboty wydał ten fundusz w roku budżetowym 3.680 zł. Dochody tytułem datków konkurencyjnych wynosiły 200 zł. a nadwyżkę wydatków pokrył fundusz krajowy zaliczkowo w kwocie 3.480 zł. Z końcem r. 1893 przedstawiał ten fundusz czysty stan czynny w kwocie 18.752 zł. Fundusz konserwacyjny wynosił 3.333 zł.

Fundusz regulacji potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu.

Na roboty wydano w roku budżetowym 21.421 zł. Wydatki te pokryto z dochodów datku z państwowego funduszu melioracyjnego 9.300 zł., rozmaitych 31 zł. i z oddanej zaliczki pozostałej w ręku b. delegata 2.495 zł. Pozostałą resztę w kwocie 9.595 zł. pokrył tytułem zaliczki fundusz krajowy. Z końcem roku 1893 przedstawia ten fundusz czysty stan czynny w kwocie 28.130 zł. Fundusz konserwacyjny wynosił 220 zł.

Fundusz regulacji rzeki Brnia z dopływami.

Wydatki z tytułu dokonanych w r. 1893 robót wynosiły 49.193 zł. Na pokrycie tych wydatków służyły dochody z tytułu datku z funduszu krajowego 15.471 zł. z datków konkurencyjnych 2.739 zł. z odsetek i rozmaitych 2.485 zł. razem 20.695 zł. Resztę wydatków w kwocie 28.498 zł. pokryto z pozostałości kasowej. Z końcem r. 1893 wykazuje ten fundusz czysty stan czynny w kwocie 66.798 zł. z czego 55.191 zł. w gotówce. Fundusz konserwacyjny wynosił 341 zł.

Fundusz regulacji rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Roboty w roku budżetowym dokonane kosztowały wraz z przenośnymi drobnymi wydatkami kwotę 107.239 zł. Dochody w tymże roku wynosiły 155.262 zł., a pozostał zapas z tego roku 48.023 zł. co dodane do zapasu z r. 1892 w kwocie 14.718 zł. podniosło ogólny zapas z końcem r. 1893 do wysokości 62.741 zł. Z końcem r. 1893 fundusz ten przedstawiał czysty stan czynny 55.513 zł. W wykazanej powyżej pozostałości kasowej mieszczą się także kaucyje i depozyta w ogólnej kwocie 18.349 zł.

Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy i fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja.

W r. 1893 nie wykonano żadnych robót na rachunek tych funduszków, a figurują w zamknięciu rachunków dla tego ponieważ fundusze te pobrały z funduszu krajowego tytułem datków preliminarowane dla nich kwoty, które ulokowane zostały na rachunku bieżącym w banku krajowym.

Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Roboty wykonane w r. 1893 kosztowały ogółem 23.159 zł. Dochody tytułem datków z funduszu krajowego, z funduszu państwowego, odsetek i rozmaitych wynosiły 25.515 zł. przeto pozostał z tego roku zapas w kwocie 2.356 zł., a że zapas z końcem r. 1892 wynosił 14.383 zł. doszedł z końcem r. 1893 do kwoty 16.739 zł. Czysty stan czynny tego funduszu wykazał 38.223 zł.

Fundusz regulacji rzeki Bugu.

Na roboty w r. 1893 dokonane wydał ten fundusz 9.756 zł. Tytułem datku z funduszu krajowego miał ten fundusz dochód w kwocie 19.800 zł. przeto został z końcem roku 1893 zapas w gotówce 10.044 zł. do czego dodawszy wartość wykupionych gruntów 25 zł. otrzymany stan czynny tego funduszu z końcem r. 1893 w kwocie 10.069 zł.

Zdawszy w powyższy sposób sprawę z przekazanego jej zamknięcia rachunków i opierając się na wywodach i uwagach w niniejszem sprawozdaniu zawartych, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwała pierwsza.

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutorium z rachunków funduszu krajowego, funduszków dotowanych ze skarbu krajowego i funduszków samoistnych budżetem objętych złożonych za rok budżetowy 1893.

Uchwała druga.

Powyższe absolutorium udzielone Wydziałowi krajowemu, obejmuje także absolutorium dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Uchwała trzecia.

Kwotę 523.000 zł. wstawia się jako kredyt dodatkowy na rok 1894 do rubr XIV poz. 174 wydatków.

Uchwała czwarta.

Taką samą kwotę 523.000 zł. wstawia się jako dodatkowe pokrycie powyższego dodatkowego kredytu do rubr. I poz. 1 dochodów budżetu r. 1894.

Uchwała piąta.

Pozostałość z rachunków r. 1893 po wydzieleniu z niej kwoty 523.000 zł. przeznaczonej na pokrycie dodatkowego kredytu na r. 1894 wstawia się w kwocie 1,148.828 zł. do rubr. I dochodów preliminarza na r. 1895.

We Lwowie dnia 19. stycznia 1895.

Zastępca przewodniczącego:

St. Badeni.

Sprawozdawca .

Goldman.

S p r a w o z d a n i e

komisyi budżetowej w przedmiocie urządzenia kursu nauki pielęgnowania chorych przy szpitalu powszechnym we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890 r. polecającej Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozagę sprawy założenia szkoły dozorców przy szpitalu lwowskim z zastrzeżeniem odpowiedniego wpływu Sióstr Miłosierdzia na jej kierunek, Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie pod dniem 7. lutego 1893 r. (Aleg. 94.) z następującym wnioskiem: „Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia w preliminarz wydatków szpitala lwowskiego na r. 1894. kwoty 300 złr. na wynagrodzenie lekarza za udzielanie nauki jak z chorymi postępować należy.

Powyższe sprawozdanie nie weszło jednak na porządek obrad Wysokiego Sejmu podczas ostatniej sesyi, chociaż komisya budżetowa w rozpoznaniu wniosku Wydziału krajowego wygotowała swoje sprawozdanie (Aleg. 271), w którym postawiła następujący wniosek: „Wniosek, w sprawie założenia szkoły osób, do posługi chorych przeznaczonych, odsyła się do Wydziału krajowego w celu zwołania ankiety i postawienia wniosków w myśl uchwały tejże. Stosując się do powyżej udzielonych wskazówek i mając na uwadze zupełny brak tego rodzaju obsługi przy chorych we wszystkich szpitalach w kraju naszym, jak również i brak odpowiednio przysposobionych Sióstr Miłosierdzia zarządzających służbą nzytą do pielęgnowania chorych, Wydział krajowy zwołał ankietę z osób w tej sprawie kompetentnych i protokół jej posiedzeń przedłożył przy sprawozdaniu z czynności departamentu V. w roku 1893 do 1894.

Następnie dzielając zdanie ankiety, że tego rodzaju szkoła założoną i utrzymywaną być powinna wspólnie przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża i fundusz krajowy, odniósł się Wydział krajowy w tym względzie do pomienionego Towarzystwa, które na posiedzeniu dnia 11. grudnia 1894. przyjęło postawione przez wybraną w tym celu komisję wzmocioną, przybraniem do niej inspektora szpitali krajowych dr. Stelli Sawickiego, następująco postanowienia zasadnicze.

1. Chcąc uzyskać odpowiednie kandydatki do nauki, należy rozpisać kilka stypendyów płatnych w ratach miesięcznych przez cały czas nauki.

2. Ponieważ do pielęgnowania chorych najlepiej nadają się kobiety, komisya zaleca, aby tylko one przyjmowane były do nauki i to w wieku od 24 do 40 lat życia, umiejące dobrze czytać i pisać, o ile możności z lepszym wychowaniem i jedynie osoby nieskazitelnego prowadzenia się.

3. Kurs nauki ma trwać przez 5 miesięcy, tak, aby z odliczeniem czasu wakacyjnego, rocznie dwa kursa odbyć się mogły. Nauka jest przeważnie praktyczną, chociaż niektóre wykłady z demonstracyami są niezbędnie potrzebne. Każda kandydatka powinna odbyć praktykę na oddziale chorób wewnętrznych, chirurgicznych, na oddziale chorób dzieci, kobiet i umysłowych.

4. Jedynie w szpitalu powszechnym we Lwowie lub w Krakowie może być szkoła dozorczyń z pożytkiem umieszczoną a naukę udzielać winni pod okiem prymaryuszów wybrani do tego sekundaryusze i osobno za to honorowani.

5. Po odbytem kursie, poddają się kandydatki egzaminowi praktycznemu, a te, które otrzymają kwalifikacye, mają potem zapewnioną opiekę Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża. W tym celu komisya gorąco zaleca internat dla ukwalifikowanych dozorczyń na wzór pragskiego Krankenpflegerinen des rothen Krenzes, ln b wiedeńskiego Rudolfinum, ażeby wyuczone dozoreczonie pozostały przy swoim zawodzie i koszt na ich wyuczenie nie był straconym. Również wyraża komisya przekonanie, że Wydział krajowy zezwoli podwyższyć płacę tym kwalifikowanym dozorczyńom, ażeby weszły na stałą służbę do szpitali powszechnych, dotychczasowe bowiem wynagrodzenie jest zbyt niskie.

6. Koszt utrzymania takiej szkoły dla dziesięciu dozorczyń w roku, to jest po pięć na kurs byłby następujący: dla dwóch sekundaryuszów po 300 zł. na rok i dla dziesięciu kandydatek po 15 zł. miesięcznie przez 10 miesięcy 1.500 zł., na prtrzeby szkolne 100 zł., razem 2.200 zł.

7. Także Siostry Miłosierdzia oddające się obsłudze chorych, powinny pobierać naukę w tym samym zakresie, jak kandydatki świeckie i byłoby najodpowiedniej, aby nauka była wspólną. Towarzystwo Czerwonego Krzyża, zawiadamiając Wydział krajowy w odezwie z dnia 20. grudnia 1894, L. 117 o powzięciu swoich postanowień, oświadczyło się za przyjęciem w pierwszym roku połowy kosztów utrzymania szkoły w kwocie 1.100 zł.

Otóż komisya budżetowa, podzielając w zasadzie zgodnie z Wydziałem krajowym zapatrywania Towarzystwa Czerwonego Krzyża, jest zdania, że zaprowadzenie jak najrychlej i to na razie przy lwowskim szpitalu powszechnym kursów dla dozorczyń chorych, jest ze wszech miar pożądanem, następnie i przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie, jeżeli rezultaty osiągnięte w szpitalu lwowskim, okażą się dla tego rodzaju szkoły pomyślnymi. Dalej, że Wydziałowi krajowemu przysługuje prawo zatwierdzenia przedłożonego przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża szczegółowego programu szkoły i wszelkich zmian późniejszych, wreszcie, że Siostróm Miłosierdzia zapewnionym być powinien wpływ i współdziałal w części praktycznej nauki.

Z tych tedy powodów przedkładając Wysokiemu Sejmowi niniejszy stan sprawy, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, zaprowadzenie jaknajrychlejsze przy szpitalu krajowym we Lwowie, szkoły dla dozorczyń przy chorych, wspólnym kosztem z Towarzystwem Czerwonego Krzyża. Na ten cel wstawia się do budżetu szpitala lwowskiego w rubr. XIV. poz. 72 a), połowę potrzebnych wydatków na dziewięć miesięcy b. r. w kwocie zlr. 825.

We Lwowie dnia 23. stycznia 1895.

Przewo iniejący :

Dunajewski w. r.

Sprawozdawca :

Marchwicki w. r.